

Leto XVIII. Stev. 183

DIREKTOR BORBE
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjevLjudska
PRAVICABORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE• LJUDSKA PRAVICA •
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT • BORBA • ZA SLOVENIJO

Čuvajte spomenik in veliko socialistično stvar, kakor je Boris Kidrič čuval in branil interese delovnih ljudi

Ob veliki udeležbi ljudi iz vse Slovenije in tudi Hrvaške so v Rogaški Slatini odkrili prvi spomenik Borisu Kidriču — Ob odkritju je govoril podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj

Rogaška Slatina, 19. jul.
Ze dolgo ni bilo v Rogaški Slatini zbranih toliko ljudi kot danes. Ze zgodaj jutraj so od vseh strani začeli prihajati gostje od blizu in daleč. Več posebnih vlakov je pripeljalo iz vseh krajev Slovenije pa tudi iz Hrvaške na tisoče ljudi na slavnostno odkritje prvega spomenika velikemu revolucionarju Borisu Kidriču. Z zastavami in zelenjem okrašene ceste so bile spremenjene v žive reke ljudi, ki so se pretakale proti tovarni stekla.

Na slavnost so danes prišli tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Edvard Kardelj, člani Izvršnega sveta LRS

Govor tovariša Edvarda Kardelja

Tovariši in tovarišice!

Postavili ste spomenik revolucionarju, ki je vse svoje življenje posvetil enemu samemu delovnemu in enemu samemu cilju: borbi za pravice in lepšo bodočnost delovnega človeka, borbi za socializem. Boris Kidrič je umrl mlad, ne da bi tej borbi mogel dati vse tisto, kar ji je še hotel dati in kar ji je še bil sposoben dati. Pa vendar, tudi to kratko življenje — prav zato, ker je bilo vse posvečeno tej borbi in ker se je odlikovalo z izredno iniciativno energijo in ljubeznijo do delovnega človeka — je vneslo prav zato v bojovni arsenal in v duhovno zakladnico jugoslovanske socialistične revolucije in socializma sploh izredno velik in pomemben delež. Zato bo ime Borisa Kidriča, Petra, še trdnjeje kakor v tem kamnu večno vklesano v spomin našega delovnega ljudstva in v velikem revolucionarnem izročilu, ki ga sedanje generacije zapuščajo bodočim rodovom.

Peter je mlad postal revolucionar, komunist. Četudi je, kakor je dejal zanj tov. Tito, izšel iz onega sloja slovenske inteligence, ki bi mu lahko osigurala udobno osebnostno življenje, se je — zvest svojem prepričanju — že v najzgodnejši mladosti odločil za drugo pot, ki je ni nikoli in niti za trenutek zapustil. To je bila naporna in trnjeva pot revolucionarnega socialističnega gibanja, pot borbe delavskega razreda in vsega delovnega ljudstva za njegovo osvoboditev izpod jarma kapitalistične eksploatacije in brezpravja, pot Komunistične partije Jugoslavije. Ta pot je vodila skozi preganjanje, ječe in materialno pomanjkanje. Toda pritisk Petra ni zlomil, marveč utrdil, ojeklenil. Postal je borec, ki bo še poznim rodovom služil kot primer zvestobe in poštivosti v borbi za lepšo bodočnost delovnega ljudstva.

Peter ni spoznal samo neobhodnosti borbe proti kapitalizmu in njegovim političnim manifestacijam. Sovražil je tudi vse tisto umazano mešetarstvo in politikanstvo slovenske buržoazne politike v nacionalnem vprašanju, ki sta mu tako slovenstvo kakor

s predsednikom Marinkom ter podpredsednikoma Ivanom Mačkom in dr. Marijanom Brecljem na čelu, dalje pokojnikova vdova Zdenka Kidričeva in gostje iz drugih republik ter sodnih okrajev.

Uvodoma je goste pozdravil predsednik tovariškega upravnega odbora, nakar je godba Ljudske milice iz Ljubljane zaigrala državno himno. Velika množica ljudi je izredno toplo pozdravila podpredsednika Izvršnega sveta Edvarda Kardelja, ki se je s priščinimi besedami spomnil dne, ko je pokojni Boris Kidrič prihajal med rogaške steklarje in v njih razvijal revolucionarnega duha. V svojem govoru je tovariš Kardelj rekel:

Jugoslovanstvo služila samo kot sredstvo za politično krepitev eksploatacijskega sistema in za izsiljevanje čim večjih privilegijev v izključno korist slovenske buržoazije in njenih prirepkov. Sovražil je slovenski klerikalizem, ki je izrabljal versko prepričanje v slovenskih delovnih množicah izključno samo za to, da bi jih držal v krempljih kapitalistične eksploatacije in zaostalosti in da bi jih razorožil v borbi proti zunanjemu imperialističnemu pritisku. Sovražil je domišljavo in toploglavno slovensko inteligenco in malomeščansko filistrstvo, ki je igralo — in žal še igra — tako veliko vlogo v slovenskem družbenem življenju — skrivaje svoje reakcionarno bistvo izza krinke gostobesednega liberalizma — in ki se je obešalo kot koklja na vsako naprednejše gibanje na slovenskem tlu. Sovražil je malomeščansko samoslovensko nacionalistično frazo, ki je odvajala oči naših delovnih ljudi od njihovih pravih borbenih nalog, od pravega bistva sodobnih družbenih naspotij in tendenc ter od socialističnega internacionalizma in ki je s tem dejansko samo služila interesom buržoazije. Sovražil je vsake vrste nacionalistično, strankarsko, lažno-moralistično, kulturno, gospodarsko in drugo ozkosrčnost, vsake vrste omejenost in egoizem, ki hrome rast socialistične zavesti o skupnosti interesov vseh delovnih ljudi, ne glede na raso in jezik.

Peter je bil širokogruden humanist in internacionalist, ki se je boril za delovnega človeka sploh in ki je v sodobnem procesu notranjega gospodarskega in družbenega povezovanja ter združevanja vseh narodov — kot sestavnem delu socialističnega družbenega razvoja — gledal ogromen korak dalje v napredu človeštva. Zato mu njegova ljubezen do naroda, iz katerega je izšel, in do bratske skupnosti jugoslovanskih narodov — ki v njej ni gledal samo jamstva njihove neodvisnosti in enakopravnosti, marveč tudi neobhodni minimalni okvir, brez katerega bi bila zmaga in uspeh socialistične revolucije na našem tlu nemogoča — zato mu ta ljubezen in vztrajna borba, ki

jo je vodil za pravice slovenskega naroda in za skupnost enakopravnih narodov Jugoslavije, ni mogla zamagliti pogleda na splošni interes borbe za socializem in na nerazdvojno povezanost naše borbe s socialistično borbo mednarodnega delavskega gibanja. In prav zato se je v naši lastni politični borbi vedno znal orientirati na tisto, kar je bilo resnično naprednega, borbenega in trajnega, a razkrinkaval je vse tisto, kar je bilo zrajenega na lažnivi frazi, na psevdoradikalnih deklaracijah, na ozkosrčnem nacionalizmu in na oportunističnem kompromisarstvu.

Proti takim in podobnim pojavom in tendencam se je Peter boril tudi znotraj delavskega gibanja. Boril se je proti tendencam reformizma in oportunističnega sporazumaštva z buržoazijo, pa tudi proti razrednemu sektaštvu, ki je odvajalo delavski razred in njegovo politično avantgardo od drugih delovnih množic. Razkrinkoval je visokoletečo in psevdoradikalno malomeščansko frazo, ki je hromila živo revolucionarno dejanje. Vztrajno se je boril proti prodiranju nacionalističnih in drugih tujih tendenc v delavsko gibanje. Kot bojovni tovariš je bil Peter primer zvestobe, plemenite skromnosti, iskrene poštivosti in revolucionarne discipline. Zato je njegov delež v izgradnji komunističnega gibanja v Sloveniji in v Jugoslaviji ter v njegovi pripravi za revolucionarne naloge izredno velik in pomemben.

Razumljivo je samo po sebi, da je revolucionar takih sposobnosti in takega značaja takoj spočetka moral zavzeti vidno mesto med tistimi komunisti, ki so se pred šestnajstimi leti strnili okrog tovariša Tita, da bi storili konec nezdravim pojavom, ki so slabili enotnost Komunistične partije Jugoslavije in z njo vred delavskega gibanja sploh (aplavz) in da bi aktivno orientirali delavski razred in delovno ljudstvo k borbi za njegove ekonomske in politične pravice, k obrambi pred navalom fašističnega imperializma, k borbi za oblast, k socialistični revoluciji.

Tudi v tej borbi in v njeni zmagi je Petrov delež ogromen. V teku narodnoosvobodilne vojne je Peter zavzemal vodeče mesto na mnogih borbenih položajih in s svojo sposobnostjo in odločnostjo dosegel mnoge uspehe in marsikatero zmago v odločilnih političnih in vojnih bitkah.

Ime Borisa Kidriča je zato nerazdvojno povezano z uspehi in zmagami narodnoosvobodilne vojne in naše socialistične revolucije.

Isto velja tudi za poveljno socialistično graditev, v katero je Peter vložil vse svoje sposobnosti in vso svojo energijo. Njegova neumorna ustvarjalna iniciativa je vnesla v naš družbeni in gospodarski sistem celo vrsto bitnih elementov, ki bodo trajno ostali sestavni del zakladnice socialističnih izkušenj in teorije o socialistični graditvi. To zlasti velja za razdobje po resoluciji Kominforma, ko smo stopili z večjo odločnostjo in hitreje na pot samostojnega socialističnega ustvarjanja

in ko je bilo predvsem potrebno teoretično in praktično obračunati z birokratizmom. Brez slehernega omahovanja se je postavil Peter na Titovo stran, kajti edino to je bila stran jugoslovanskega delovnega ljudstva. (Tako je! Ploskanje. Vzkliki: Slava tov. Petru!) V tej borbi je Peter izredno močno razvil svoje sposobnosti. Njegov delež v teoretičnem in praktičnem trasiranju naše socialistične poti je postal trajna last vsega jugoslovanskega delovnega ljudstva. S svojo sposobnostjo in energijo na odgovornih položajih, ki jih je zavzemal, je veliko doprinesel, da smo tako uspešno in tako hitro premagali gospodarske težave, v katerih smo se znašli zaradi agresivne sovjetske anti-jugoslovanske akcije, in da danes lahko s optimizmom in s polno uverenostjo v zmago velikih ciljev, ki smo si jih zastavili, zremo v bodočnost.

Vse življenje Borisa Kidriča je potemtakem tesno povezano z borbo našega delovnega ljudstva proti sistemu eksploatacije in zatiranja. Izvir njegove sposobnosti, kot vodečega revolucionarnega borca, je bil prav v tem, da je razumel te težnje delovnega ljudstva, da jih je znal izraziti, da je vselej znal najti njihove prave predstavnike in da je dajal vsakemu koraku žive revolucionarne akcije prednost pred vsako še tako gostobesedno politično deklaracijo. V takih ljudeh kot je bil Boris Kidrič se je dejansko izrazila borbeno težnja in volja cele generacije delovnega ljudstva, ki ji je pripadla zgodovinska naloga, izvršiti odločilen revolucionarni preobrat k socializmu. Zato je spomenik, ki ste ga postavili Borisu Kidriču, ob enem spomenik težnjam in borbi našega delovnega ljudstva v času, ko je pisalo najsvetlejši strani svoje zgodovine.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Tovariš Edvard Kardelj odkriva spomenik tov. Borisu Kidriču

Zahvala Auriola predsedniku Titu

Beograd, 19. julija. Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika francoske republike g. Vincenta Auriola to-le brzojavko:

»Zelo me je ganila častitka, ki mi jo je Vaša ekscelencija poslala ob francoskem narodnem prazniku. Prisoščno se zahvaljujem Vaši ekscelenci in pošiljam iskrene želje za Vašo osebnostno srečo in za blaginjo jugoslovanskih

narodov. — Vincent Auriol, predsednik francoske republike.»

Eleonora Roosevelt odpotovala v Slovenijo

Brioni, 19. julija (Tanjug). — Danes ob 14.30 je ga. Eleonora Roosevelt s člani svojega spremstva zapustila Brione in odpotovala v Slovenijo.

POLOZAJ NA KOREJI

Severna delegacija pripravljena na pogajanja o premirju

Kitajski prodor na srednjem bojišču

Pan Mun Jom, 19. julija. Na današnji plenarni seji v Pan Mun Jomu je kitajsko-severnokorejska delegacija sporočila delegaciji Združenega poveljstva, da je pripravljena stajati začetni razpravo o podpisu premirja v skladu s predlogom Združenega poveljstva.

Zastopnik delegacije Združenega poveljstva je spričo tega izjavil, da kitajsko-severnokorejska delegacija sprejema poročilo Združenega poveljstva, da bo Južna Koreja spoštovala določbe premirja.

Sestanek obeh delegacij je trajal 52 minut. Na zahtevo predstavnika Združenega poveljstva je bila seja za kratek čas odgodena, kar je nasprotna stranka sprejela. Plenarna seja

je tudi v nadaljevanju potekala v obliki tajnih razgovorov in je na njej severna delegacija prebrala daljšo deklaracijo v zvezi s premirjem.

Po plenarni seji sta se obe delegaciji razšli, ne da bi določili, kdaj se bosta vnovič sešli. Takoj po tej seji pa je bil sestanek častnikov za zvezo.

Tri tisoč kitajskih vojakov je preteklo noč napadlo postojanko Združenega poveljstva v bližini Kum Songa na srednjem delu bojišča. Bo bojih, ki so trajali vso noč in med katerimi je nekaterim kitajskim enotam uspelo prodreti v sovražnikovo zasedlo, so se čete Združenega poveljstva umaknile na nove postojanke.

Lahki bombniki so davi zarana bombardirali dve in pol ure kitajsko zbirališča četa na področju Kum Songa in odvrgli 240 ton bomb. Čete Združenega poveljstva so odbile dva manjša kitajska napada na tem delu bojišča. Poveljstvo pomorskih sil Združenih narodov poroča, da sta danes gosta megla in neurje na vzhodni Korejski obali zavrla pomorske operacije Združenega poveljstva.

Kitajsko-severnokorejska deklaracija

Pan Mun Jom, 19. jul. (AFP). Kitajsko-severnokorejska delegacija je na današnjem sestanku v Pan Mun Jomu predložila deklaracijo, ki pravi, da si kitajske in severnokorejske oblasti pridržujejo pravico, sprožiti na politični konferenci vprašanje severnokorejskih vojnih ujetnikov, spuščenih na ozemlju Južne Koreje, če Združeno poveljstvo teh ujetnikov ne more vnovič sprejeti pod nadzorom.

Pred podpisom sporazuma o premirju, poudarja deklaracija, morata obe delegaciji rešiti še vprašanje odklanjanja južnokorejskih oblasti, da dovolijo indijskim četam prihod v Korejo zaradi izvedbe sporazuma o vojnih ujetnikih. Kitajsko-severnokorejska delegacija je izjavila, da je pripravljena takoj preučiti ukrepe za podpis premirja. Severni so zahtevali poročilo, da bo Južna Koreja spoštovala premirje. Vodja delegacije Združenega poveljstva general Harrison je dejal, da je južnokorejska vlada obljubila, da ne bo ovirala sporazuma o premirju, če pa bi Sing Man Ri določbe premirja kršil, ne bodo čete Združenega poveljstva podprle južnokorejske akcije.

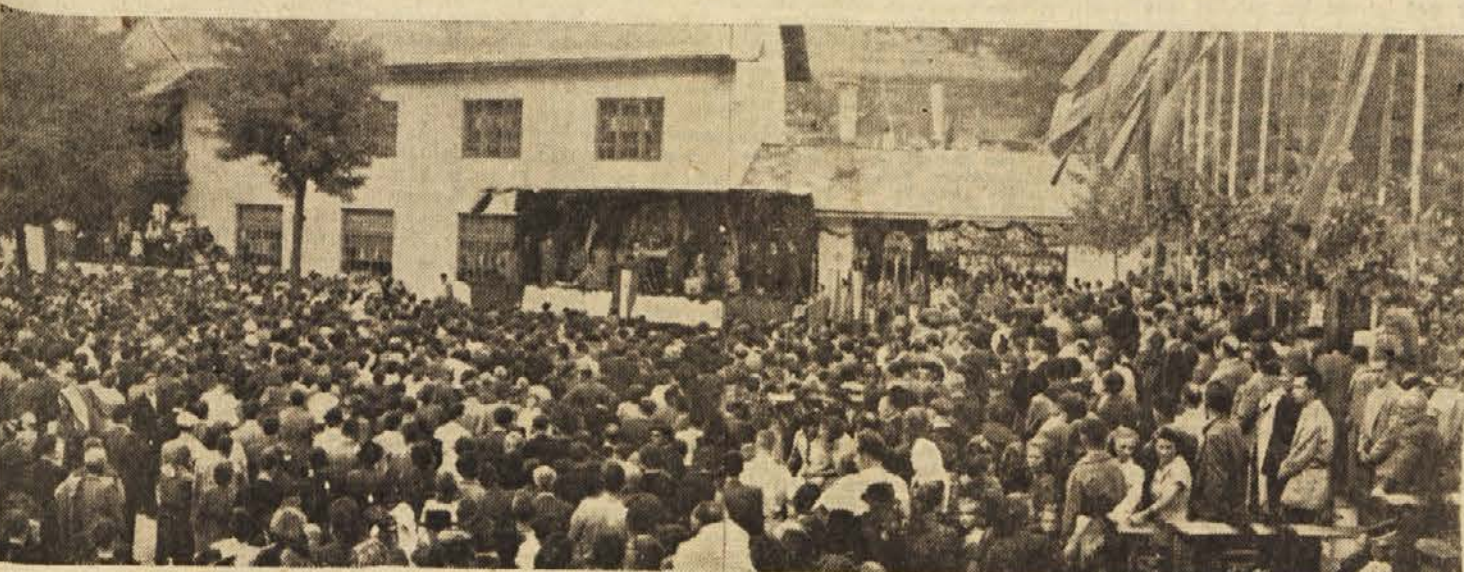
Clarkova izjava

Tokio, 19. julija (AFP). — Vrhovni poveljnik čet Združenih narodov general Clark je izjavil novinarjem, da so na današnjem sestanku v Pan Mun Jomu dosegli napredek, ki bo pripeljal do hitrega podpisa premirja.

Dodal je, da so na današnjem sestanku precej napredovali, čeprav bo treba rešiti še nekaj spornih vprašanj.

Prvi odmevi v Londonu

London, 19. julija. (AFP). Britanski politični krogi so z zadovoljstvom sprejeli novico o skorajšnjem podpisu korejskega premirja, čeprav se uradni predstavniki vzdržujejo slehernega komentiranja, dokler ne bodo dobili uradnega sporočila o razgovorih. Poudarjajo, da je dalo Združeno poveljstvo kitajski in severnokorejski delegaciji zadostno jamstvo, da Južna Koreja ne bo nadaljevala sovražnosti.

Na dvorišču rogaške steklarne se je zbrala velika množica

Še nekaj misli in ugotovitev o otroških dokladah

Govor tovariša E. Kardelja

(Nadaljevanje s 1. strani)

SVETOZAR VUKMANOVIČ - TEMPO

Odbor za socialno politiko Zveznega izvršnega sveta je stopil pred javnost s prvimi predlogom o spremembi višine otroških dokladov. Posamezni delavci in uslužbenci, zlasti tisti, ki imajo več otrok ali razen dohodkov od svojega dela še druge dohodka, od kmetijskih posestev, hiš itd., se s tem predlogom niso povsem strinjali. Celo sindikati so predlagali spremembo predlaganega sistema glede znižanja otroških dokladov po številu otrok. Po njihovem mnenju naj bi otroške doklade znižali linearno za vsakega otroka. Skratka, vsi delavci in uslužbenci, zaposleni v gospodarski in državni upravi, predlagane osnutka niso enodušno sprejeli. Zakaj ne? Namen pričujočega članka je, da po možnosti pojasnimo nekatera načelna vprašanja, ki so se pojavila v razpravi o predlaganem sistemu otroških dokladov.

Ali celotne socialne dajatve v naši državi, posebej celotne družinske dajatve (v bistvu otroški doklade) ne obremenjujejo preveč našega nacionalnega dohodka? Na to vprašanje bomo najlaže odgovorili, če primerjamo obremenitev nacionalnega dohodka s celotnimi socialnimi dajatvami (kakor tudi s celotnimi družinskimi dajatvami) v naši državi in obremenitev nacionalnega dohodka s celotnimi socialnimi dajatvami (kakor tudi s celotnimi družinskimi dajatvami) v nekaterih drugih državah. Kaj nam bo pokazala takšna primerjava, vidimo iz naslednjih dveh razpredelnic:

Odstotek deleža socialnih dajatev v nacionalnem dohodku

država	%
Kanada	7,03
Francija	13,68
Italija	6,36
Norveška	8,51
Holandska	8,41
Vel. Britanija	11,26
Švedska	11,26
Jugoslavija	11,04
Avstrija	14,14
Belgija	12,83
Danska	9,0
ZDA	4,86
Finska	8,77
Grčija	2,97
Zah. Nemčija	17,15
Turčija	1,43

Kakor vidimo, je naša država po obremenitvi nacionalnega dohodka s celotnimi socialnimi dajatvami med najbolj razvitimi deželami. Nekaj podobnega je tudi v družinskih dajatvami, kar nam kaže naslednja razpredelnica:

Odstotek dela družinskih dajatev v nacionalnem dohodku

država	%
Kanada	1,8
Francija	5,1
Italija	2,1
Norveška	0,7
Holandska	1,5
Vel. Britanija	0,6
Švedska	1,9
Jugoslavija	4,6*

Glede višine družinskih dokladov (kar praktično pomeni, glede skrbi za otroke in družino) je naša država pred mnogimi bolj razvitimi deželami. Skoda, da nimamo podatkov o višini družinskih dokladov še za druge dežele, zlasti za informbirojske, informbirojske dežele nič kaj rade ne objavljajo statističnih podatkov o celotnih izdatkih za socialno zaščito prebivalstva, otroško zaščito itd. Te dežele nerade objavljajo statistične podatke o tem, koliko izdatki za otroško zaščito obremenjujejo njihov nacionalni dohodek itd.

Alli se pri nas izdatki za otroške doklade nenehoma naraščajo?

Ce pogledamo gibanje višine celotnih otroških dokladov lani, bomo videli, da so celotni otroški izdatki za otroško zaščito (otroške doklade) nenehoma naraščali. Ko smo sestavljali družinski plan za lansko leto, smo računali, da bodo znašale otroške doklade 43,6 milijard din, do konca leta pa smo porabili nad 52,5 milijard. To pomeni, da je znašal lani primanjkljaj kakih 9 milijard in kriti smo ga morali tako, da smo znižali izdatke za narodno obrambo, investicije itd.

Ko se je pokazalo, da otroške doklade naraščajo, smo v drugi polovici lanskega leta znižali otroške doklade za delavce in uslužbence, ki so imeli večja ali manjša kmetijska posestva (višino otroške doklade smo določili po višini davka na kmetijsko posestvo). Praktično pa te omejitve in znižanje otroških dokladov niso rodile malone nobenega uspeha, ker so okrajni odbori večidel popravljali odmerjeni davki na gospodarstva in ga prilagojevali višini davkov tako, da delavci iz tistega gospodarstva ne izgubi otroške doklade. Pojavilo se je celo naziranje, da je treba

* Družinske dajatve obsegajo v drugih deželah razen otroških dokladov še doklade za ženo, za stanovanje itd.

odpravljati »birokratske« ovire, da kak delavec ne bi izgubil otroških dokladov zato, ker plača več davkov itd.

Zaradi takšne težnje naraščanja izdatkov za otroške doklade smo v družbenem planu za letošni predvideli znižanje otroških dokladov od 3000 na 2500 din za vsakega otroka. To znižanje naj bi veljalo po družbenem planu od 1. julija letos, pa smo ga odgodili zato, ker bi znižanje otroških dokladov v času, ko so cene živih naraščale (zaradi suše), hudo prizadelo življenjski standard množic. V družbenem planu je bilo torej določeno, da celotna vsota izdatkov za otroške doklade letos ne bi presegla 42,6 milijard din. Če pa ne bi otroških dokladov znižali, bi spet nastal primanjkljaj najmanj deset milijard din, ki bi ga bilo treba kriti na račun investicij, narodne obrambe itd. Pa tudi dosedanje odlašanje znižanja otroških dokladov bo povzročilo primanjkljaj več milijard din, ki ga bo treba kriti na račun drugih postavk iz letošnjega družbenega plana.

Znižanje otroških dokladov je torej prišlo kot posledica čedalje večje obremenitve nacionalnega dohodka in potemtakem kot nujna potreba, da ne bi motili osnovnih proporcij razdelitve nacionalnega dohodka, postavljenih v letošnjem družbenem planu.

Ali je nenehno naraščanje otroških dokladov in ostalih socialnih dajatev škodljivo vplivalo na gospodarsko stabilnost v deželi, na obseg denarnega obtoka itd.?

Statistični podatki nam očitno kažejo, da celotni plačni sklad in socialne dajatve (vštevši otroške doklade) od sredine lanskega leta nenehno naraščajo. Če označimo celotni znesek plač in socialnih dajatev v juniju lanskega leta z indeksom 100, tedaj bodo indeksi celotnih plač in socialnih dajatev v letošnjem letu znašali:

	plače	socialni prejemki	skupni
april 1953	110	135	118
maj 1953	100	135	118
junij 1953	111	133	118

Vidimo torej, da je bil celotni plačni sklad delavcev in uslužbencev v zadnjih treh mesecih letošnjega leta za 10% oziroma 11% večji kakor v juniju lanskega leta. Vidimo tudi, da so bile socialne dajatve v zadnjih treh mesecih letošnjega leta za 35% oziroma 33% večje, kakor v juniju letošnjega leta. Takšno nenehno naraščanje kupnih fondov prebivalstva v položaju, ko se naši blagovni fondi za široko potrošnjo niso povečali, seveda ni moglo roditi nič drugega kakor naraščanje cen na trgu, povečanje denarnega obtoka in motnje v vsem gospodarskem življenju.

Zato smo se začeli zadnje čase zatekati k raznim ukrepom, ki naj bi na eni strani omejili neupravičeno naraščanje kupnih fondov prebivalstva (uredba o davku na plačni sklad, uredba o znižanju otroških dokladov itd.) in ki naj bi povečali proizvodnjo blaga za široko potrošnjo. Ti ukrepi so: znižanje železniških tarif, kar bo omogočilo cenejši dovoz industrijskih izdelkov in živih in tako zmanjšalo velike razlike v cenah živih in raznih mestih; znižanje stopnje akumulacije in skladov ter stopnje davka na promet v živilski industriji, kar bo omogočilo popolno izkoriščanje vseh zmogljivosti v naši živilski industriji in znatno znižalo cene živih; znižanje stopnje akumulacije in skladov v tekstilni industriji, premogovni industriji in elektrogospodarstvu, kar bo omogočilo pocenitev tekstilij, premoja in električne energije, kakor tudi večje izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti v teh panogah industrije itd. Se za doslednim uveljavljanjem vseh teh ukrepov lahko računamo, da bomo v dosegli v našem gospodarskem razvoju stabilnost.

Kakšne pomanjkljivosti so se pokazale v staremu sistemu otroških dokladov in kaj je bilo treba določiti z novim sistemom, ki je predložen v objavljenem osnutku uredbe o otroških dokladah?

Po staremu sistemu so znašale plače nekaterih delavcev in uslužbencev (ki so imeli mnogo otrok) znatno manj kakor celotni prejemki na račun otroških dokladov. Tako je nastal nemogoč položaj, da otroški doklad ni bilo mogoče (v teh primerih) smatrati za dodatne plače delavcev in uslužbencev z otroki, marveč nasprotno, da je plača delavca in uslužbenca veljala za dodatno plačo k otroškim dokladom (plača za ženo, za stanovanje itd.

otroških doklad). Takšen položaj je moral seveda vplivati destimulativno na storilnost dela in na proizvodnjo, ker delavci in uslužbenci niso bili več zainteresirani na povečanju proizvodnji v svojih podjetjih itd.

Razen tega smo po staremu sistemu enako obravnavali za prejemanje otroških dokladov delavce in uslužbence, ki ne živijo samo od lastnega dela (marveč imajo še druge dohodka od svojih kmetijskih posestev itd.), ter delavce in uslužbence, ki živijo izključno od svojega dela. To izenačenje uslužbencev in delavcev, ki imajo druge dohodka, z uslužbenci in delavci brez drugih dohodkov, smo nekoliko opustili z zadnjimi spremembami v sistemu otroških dokladov, ki smo jih sprejeli v drugi polovici lanskega leta. Toda še zmeraj je bila krivična razlika povsem nezadostna. Stari sistem je torej izjemno favoriziral delavce in uslužbence, ki so imeli lastna posestva, posebne dohodka; prav takšni delavci in uslužbenci pa so si na račun otroških dokladov zidali hiše, kupovali zemljo, hiše itd. V teh primerih so se torej otroške doklade spremenile v dodatne plače družinam delavcev in uslužbencev, v vir nove bogatitve in špekuliranja posameznikov.

Predlagani osnutek uredbe po mojem mnenju odpravlja tudi zgoraj našteje glavne pomanjkljivosti starega sistema (seveda, kolikor je bilo to sploh mogoče doseči v sistemu otroških dokladov, kakršnega imamo pri nas).

Alli predlagani sistem znižanja otroških dokladov za vsakega nadaljnega otroka bolj prizade delavski razred v celoti kakor sistem linearne enakega znižanja otroških dokladov za vsakega otroka?

Predvsem, če bi se odločili za sistem linearne enakega znižanja otroških dokladov, bi bili s tem prizadeti vsi delavci in uslužbenci, ki imajo vsaj enega otroka. Drugače bo, če se bomo odločili za predlagani sistem znižanja otroških dokladov za vsakega otroka v družini. V tem primeru se družinam z enim otrokom sploh ne bi nič znižalo. To pomeni, da bi bili zaščiteni prav tisti mladi delavci in uslužbenci, ki imajo začetno plačo in družine še ustanavljajo. Po mojem mnenju je pravilno in pravično, da takšnim družinam prejemkov ne zmanjšamo.

Razen tega, če upoštevamo družino z dvema otrokoma, bomo videli, da bodo takšne družine dobivale po 5500 din otroških dokladov (torej samo 500 din manj kakor doslej), če se bomo odločili za predlagani sistem znižanja otroških dokladov po številu otrok, vtem ko bi ista družina z dvema otrokoma dobila samo 5000 din otroške doklade (torej 1000 din manj kakor doslej), če bi se odločili za sistem enakega znižanja dokladov za vsakega otroka (ker bi s tem sistemom nujno morali znižati tudi višino otroške doklade na 2500 din, če bi hoteli doseči enak celotni prihodek pri otroških dokladah). Če pa upoštevamo, da znaša celotno število družin delavcev in uslužbencev, ki imajo po enega ali dva otroka, 73,45% celotnega števila družin, ki prejemajo otroške doklade, in če upoštevamo, da gre tu v glavnem za mlajše delavce in uslužbence, ki imajo navadno manj plače in položaje doklade, tedaj je povsem razumljivo, da se je treba odločiti za predlagani sistem znižanja otroških dokladov po številu otrok.

Družina s tremi otroki dobi enako tudi, če bi se odločili za predlagani sistem znižanja otroških dokladov po številu otrok (7500 din) in če bi sprejeli sistem enakega znižanja otroških dokladov za vsakega otroka (7500 din); tu torej nimamo kaj obravnavati. Kar se tiče družin s štirimi ali več otroki (ki jih je samo 11,62% vseh družin, ki prejemajo otroške doklade), je zadeva nekoliko drugačna. Vsi ugovori in kritike k predlaganemu sistemu znižanja otroških dokladov po številu otrok so v glavnem omejeni na vprašanje družin z več otroki. Če upoštevamo, da prav v teh primerih višina celotnih otroških dokladov malone zmeraj presega višino plač in da ne morejo večjati več za dodatni del osnovne plače, marveč prav za osnovno plačo, če dalje upoštevamo, da je otroška doklada družinam z več otroki (ki imajo še dohodka od svojih posestev) bila in ostala glavni vir bogatitve, kupovanja hiš in manjših posestev itd., če upoštevamo, da gre v večini primerov vendarle za starejše delavce in uslužbence, ki so imeli dovolj časa, da so v službi napredovali in povečali svoje osnovne plače (kar bi bilo povsem naravno, kajti osnovna plača na

bo tudi glavni del vzdrževanja družine vsakega posameznega delavca in uslužbenca), tedaj se nikakor ne bi smeli odločiti za načelo enakega znižanja otroških dokladov, ker bi tako v ogromni večini prizadeli delavce in uslužbence, in sicer predvsem tiste, ki so v najtežavnejšem položaju.

Toda nekateri ugovori, ki smo jih dobili na predlagani sistem, so vendarle upravičeni. Gre namreč za otroke delavcev in uslužbencev, ki študirajo na univerzi v kakem drugem mestu (ker v stalnem bivališču njihovih staršev ni univerze). Ker gre tu v glavnem za štipendije, naj bi to gradivo obdelala druga uredba o štipendijah (v tej uredbi pa je načelno določeno, da v takšnih primerih zelo dobri študentje dobe štipendijo namesto otroške doklade).

Pri vsem tem pa bi vendar nekateri družine z več otroki utegnile priti v težaven položaj: in v takšnih izjemnih primerih je mnogo bolje, da posejedoje okrajni in mestni odbori s ostalimi svojimi skladi socialne zaščite, kakor da bi sprejeli ves sistem otroških dokladov.

Kako se bo poznalo pri življenjskem standardu delavcev in uslužbencev, če bomo sprejeli in uveljavili predlagano uredbo o otroških dokladah?

Predvsem moramo upoštevati, da so se letos v juniju povprečne plače in povprečni socialni prejemki delavcev in uslužbencev glede na povprečne plače in socialne prejemke v juniju lanskega leta povečali za 18%. Vse kaže, da se plačni sklad tudi v juniju in avgustu ne bo bistveno spremenil (čeprav smo medtem dobili uredbo o davku na plačni sklad), ker bodo v teh mesecih bolj prišla do veljave izplačila presežkov plačnih skladov itd.

Razen tega moramo upoštevati, da so se industrijski izdelki v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta pocenili od 4-5%. Cene industrijskih izdelkov pa bodo še nadalje padale (izdelki lesne industrije, premog, izdelki živilske industrije, električna energija itd.), kar bo moralo pozitivno vplivati na življenjski standard množic.

Kar se tiče cen kmetijskih pridelkov, je stvar v sedanjem položaju nekoliko drugačna. Cene kmetijskih pridelkov še zmeraj niso padle na stopnjo iz lanskega leta, toda nedvomno bodo morale pasti glede na zelo dobro letino žita, pa tudi glede na vse ostale kmetijske pridelke, glede na ostale ukrepe naše gospodarske politike, o katerih sem govoril zgoraj (omejitve povečanja kupnih fondov, povečanja proizvodnje potrošnih dobrin itd.).

Potemtakem se torej z znižanjem celotne vsote otroških dokladov življenjski standard delovnih ljudi ne bo znižal, marveč nasprotno, to bo pripomoglo k ureditvi razmer našega gospodarstva na splošno in na našem trgu posebej.

Imamo pa nekatere kategorije delavcev in uslužbencev, ki bi bile z uveljavljanjem predlagane uredbe občutno prizadete. Tu gre predvsem za nekatere kategorije državnih uslužbencev, ki imajo mnogo manjše povprečne osnovnih plač kakor uslužbenci v gospodarstvu. Prav zaradi nizkih osnovnih plač bi jih znižanje otroških dokladov občutno prizadelo. Zato je tudi predvideno, da bi s posebno uredbo njihove osnovne plače zvišali.

VELICASTNA GASILSKA PRIREDITEV V POSTOJNI

Postojna, 19. julija
Danes je priredila Okrajna gasilska zveza v Postojni dan gasilcev, ki je bil velika manifestacija, druga te vrste v Postojni. Lahko trdimo, da ni bilo na Primorskem dosejše še kaj takega, da bi se zbralo toliko gasilcev, kot jih je bilo tokrat v slav-nemstnem mimohodu, na katerem je nastopilo nad 500 članov in članice. Sodelovali so delovne enote, motorna vozila in vprege z ročnimi brigadami. V Postojni so prihiti gasilci iz vseh krajev in so bile zastopane prav vse gasilske organizacije. Sodelovali so tudi gasilci-godbeniki iz Postojne in Loča. Med uniformiranimi gasilci so bili tudi naši postojnski veterani, katere je vodil tov. Pikel. Od navzočih gledalcev so bili zelo prisrčno in z navdušenjem pozdravljeni. Na častni tribunski so bili tovariši Ivan Regent, član Izvršnega sveta LRS, tovariš Roš, član GO Gasilske zveze LRS, in okrajni funkcionarji. Zbrane gasilce je pozdravil tov. Bogomil Liliša. Tudi tovariš Ivan Regent je pozdravil navzoče v imenu Izvršnega sveta LRS in republiškega odbora SZDL za želo, da bi gasilska organizacija dosegala vedno večje uspehe, čestital je odklovcem ter zveze tov. Stefan Bratina je podelil priznanja in članov za dolgoletno delovanje v gasilstvu, 15 članom priznanja za požarovalno delo, 10 članom pa odloče za napredovanje v podčastnike.

Po končani slovesnosti je bila praktična vaja članov prostovoljnih gasilskih društev iz Ilirske Bistrice in Postojne, katero so izvedli na požarni postojni, ki je bilo navzočih okoli 900 ljudi. Poizkušeno je bilo nastopiti nastop članov prostovoljnih gasilskih društev iz Laz, z Ivanjeva sela

Petrovo življenje je ugasnilo sredi ene najtežjih in najodločilnejših bitk za socializem, pa vendar v trenutku, ko je zmaga na naših lastnih tleh, ki ji je on toliko mnogo doprinesel, že bila zagotovljena. Čeprav imamo storiti še mnogo, smo vendarle danes v razvoju socialističnih odnosov že tako daleč, da nobena sila ne more več obrniti kolesa zgodovine nazaj, ne h kapitalizmu, ne k državnokapitalističnemu birokratizmu. Osvobojena energija in iniciativa delovnih množic žene in mora gnati kolo zgodovine samo naprej, k vse večjemu razmahu proizvodjalnih sil, k vse večjemu gospodarskemu razcvetu, k vse večjemu demokratizmu in k vse širši in bogatejši afirmaciji družbenega samoupravljanja.

Toda v zadnjem času smo v svoji socialistični borbi dosegli še eno zmago, zmago na mednarodnem terenu. Naša socialistična stvarnost, otipljivi rezultati naše socialistične prakse in teorije so zmagali nad kampanjo klevete in laži v službi stalinovskega imperialističnega hegemonizma. In ne samo to. V samem carstvu Stalinovega birokratskega despotizma se dogajajo stvari, ki pričajo, da so tudi tu socialistične sile vse aktivnejše in da so že začele prebijati oklep državnokapitalističnega despotizma. O tem ne govori samo gibanje delavskih množic v Vzhodni Nemčiji, na Češkem in drugod in ne samo take spremembe, kakršne so nastale na Madžarskem, marveč tudi dogodki v sami Sovjetski zvezi. Tu imamo v mislih zlasti padec takega stebra stalinovske NKVD-jevske tiranije, kakršen je bil Berija. Ne glede na to, kakšne cilje imajo Malenkov in ljudje iz njegove skupine in kako daleč bodo hoteli iti ali bodo prisiljeni iti v rušenju Stalinovega sistema, moramo vendarle ugotoviti, da je pozitivno že samo dejstvo, da se novi ljudje ne morejo udati na čelu sovjetske države drugače kot s podkopavanjem moči in vloge NKVD-jevskega stroja, ki je bil steber Stalinovega despotizma.

Bodočnost bo pokazala, na koga se bodo ti novi ljudje poskušali opreti. Mnogo izbire nimajo: ali nova NKVD in vojne klikke, ali delovne množice. V prvem primeru se bo kriza sistema samo poglobila in zaostri v svojih oblikah in sredstvih, v drugem pa bodo potrebne koncesije delovnim ljudem in več demokratizma, a s tem se bo prišlo demokratičnih in socialističnih sil na postojanje birokratskega despotizma in državnega kapitalizma še bolj

zvezo. Skratka, sistem, ki ga so hoteli v imenu socializma agresivno vsiliti našemu delovnemu ljudstvu, se je sam znašel v težki notranji krizi prav v trenutku, ko konkretni rezultati vse bolj zgovorno potrjujejo pravilnost socialistične poti, po kateri mi hodimo, kakor tudi demokratične in miroljubne socialistične politike, ki jo mi vodimo doma in na področju mednarodnih odnosov. Zato mi danes lahko z zadovoljstvom ugovarjamo ne le naše lastne uspehe in zmago v borbi proti tujemu agresivnemu prilisku ter za socialistične in demokratične odnose v naši lastni deželi, marveč tudi prebujanje in krepitev novih socialističnih sil v deželah sovjetskega bloka, ki postajajo vse večja opasnost sistema, kakršnega so hoteli nam vsiliti. Prav nič ne bom pretiraval, če rečem, da so v tej smeri mnogo doprinesli tudi neomajni odpor jugoslovanskega delovnega ljudstva proti sovjetski agresivni antijugoslovanski akciji ter njegovim uspehi v graditvi socializma in demokratičnih političnih oblik na naših lastnih tleh. Dogodki so potemtakem izredno hitro pokazali ne le to, da je jugoslovansko delovno ljudstvo na čelu s tovarišem Titom dobilo veliko moralno in politično zmago, marveč tudi to, da imajo njegovi uspehi v praktični socialistični graditvi in njegov socialistični odpor proti hegemonističnim tendencam sovjetskega birokratizma izredno veliko moralno in politično moč, ki sega daleč preko naših meja. (Aplavz in vzkliki: Živel tovariš Tito!)

Peter teh rezultatov naše borbe ni dočakal, toda trdno je verjel, da bodo doseženi, kajti boril se je in delal je za to, da bi oni bili doseženi. Zato je tudi s temi rezultati Petrovo ime nerazdvojno povezano.

Tovariši in tovarišice! Čuvajte spomenik Borisa Kidriča in veliko socialistično stvar, za katero se je on boril tako, kakor je on čval in branil vse interese, interese delovnih ljudi. Spominjam se ga dobro, ko je pred dvajsetimi leti prihajal iz Rogaške Slatine na sestanke tedanjega Pokrajnškega komiteja KPJ za Slovenijo in Ljubljano in vselej prihajal celo vrsto problemov iz borbe slatinskih steklarjev in slatinskega delovnega ljudstva sploh za njegove interese. Z mladeniškim žarom in ljubeznijo do delovnega človeka je razvijal svoje predloge, kako naj komunisti podpro, organizirajo in vodijo to borbo, da bi bila uspešna. Zdej Peter ne bo več prihajal med vas. Toda tale spomenik vas bo bodril in vzpodbujal, kakor vas je nekot Peter sam. Vzgaajate svoje otroke na Petrovem spominu in primeru. Učite jih živeti in delati za delovnega človeka in za socialistično skupnost delovnih ljudi tako, kakor je živel in delal Peter.

Večna slava velikemu revolucionarju Borisu Kidriču! (Slava nam!)

Ze med govorom tov. Kardelja je prispela pred tribuno partizanska patrola, ki je obšla vse kraje na področju Boča in Donacke gore, kjer so se med narodnosvobodilno borbo združevali partizani. Obiskala je tudi hišo v Knečuž, kjer je pokojni tov. Kidrič prebil mnogo mladostnih dni. Komandir patrolje je raportiral tov. Kardelju.

Med igranjem »Internacionala« je tovariš Kardelj stopil k spomeniku, ki je postavljen ob vhodu v tovarno in odprl zabavo. Za njim je pristopila k spomeniku pokojnika vdova Zdenka Kidričeva. Marsikomu izmed okoli stojičih se je orosilo oko, ko se je tovarišica Kidričeva zazrla v kip, nato pa v nemi bolesti sklonila glavo, da bi ne bilo videti solza v njenih očeh.

Takoj zatem so predstavniki različnih delovnih kolektivov, oblastvenih organov in posamezniki položili pred spomenik številne vence. Zbrani so počastili spomin velikega revolucionarja z enominutnim molkom, zatem pa je 200-članski moški združenjski zbor »Svobode celjskega bazena zapel »Lipa zelenela je« »Mi vstajamo«. Na koncu je predstavnik delovnega kolektiva prebral odluk, da je Izvršni svet ugodil želji rogaških steklarjev in da se od sedaj naprej steklarja imenuje po njihovem najboljšem prijatelju Borisu Kidriču. V imenu delovnega kolektiva je objubil, da bodo častno nosili ime velikega borca za pravice delovnih ljudi.

Po svečanosti so si gostje s tovarišem Kardeljem na čelu ogledali steklarne množice pa so se zgrinjale okoli spomenika, na katerem je napisano: »Boris Kidrič — Peter — Bil je revolucionar — ki je vse svoje življenje posvetil boju za pravice delovnih ljudi. Spomin na Borisa Kidriča-Petra ne bo v delovnih linah steklarne, kjer je v mladosti živel in bodril delavce, nikoli zbledel.«

Spominska svečanost v Mostah pri Žirovnici

Ljubljana, 19. jul. (Tanjug) V Mostah pri Žirovnici, kjer je bilo 29. junija leta 1942. ustreljen 29 talcev, je bila danes v navzočnosti bivših partizanskih borcev in tamkajšnjega prebivalstva spominska svečanost. Po spominski svečanosti je odšel sprevod od spominskih plošč z napisi in slikami padlih zrtev na novo urejeno partizansko pokopališče. V spomin na talce je bil 29. junij razglašen za praznik občine Žirovnice, ki bo vsako leto.

Strela je udarila

V Postojni je bilo večeraj zelo hudo neurje. Strela je udarila v hišo Malneršiča v Matenji vasi. Požar se je takoj razširil in na pomoč so prihiti gasilci iz Postojne, Ilirske Bistrice in Pivke. Uspejo jim je ogenj lokalizirati.

Kriza v Enotni socialistični stranki Vzhodne Nemčije

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Berlin, 19. julija. Enotna socialistična stranka Vzhodne Nemčije se je znašla po junjski vstaji v resni krizi. Nova smer sovjetske politike, ki se je pokazala v priporočilih Centralnega komiteja te stranke vzhodnonemški vladi, da naj ublaži dosedanja smer tako imenovane graditve socializma in vladnih sklepov, ki so jih objavili 11. in 12. junija, je prišla povsem nepričakovano. Zato so poslali na teren številne inštruktorje, da bi razložili nove ukrepe, in to na precej čuden način. Obrazložitev so se omejevale na to, da je treba približati gospodarski položaj Vzhodne Nemčije položaju Zahodne Nemčije, da bi ustvarili ugodne razporeditve za razgovore o združitvi Nemčije.

Hkrati so začele krožiti novice, da se bo Sovjetska zveza sedaj bolj kot doslej zavzemala za meščanske politike, kakršni so Nuschke, Dietman, Kastner, Loch in drugi, in da je Ulbrichtova zvezda v zatonu. Govorili so celo o razpustu Enotne socialistične stranke po morebitni združitvi Nemčije in umiku sovjetskih okupacijskih čet.

Te dni so pričakovali sestank Centralnega komiteja Enotne socialistične stranke, vendar je nepričakovano izbruhnila junjska vstaja v Berlinu, ki se je razširila tudi na številna druga vzhodnonemška mesta, s čemer so zašli vzhodnonemški informirajočenci v še hujšo krizo. Proti njihovi politiki je nastopil delavski razred.

Domnevajo, da tudi sam centralni komitej razpada in da bo morda prišlo do sestave novega. Visoki sovjetski komisar Semjonov pa se po daljšem bivanju v Moskvi stalno razgovarja in posvetojuje z liberalnimi meščanskimi politiki. Hkrati so napovedali različne nove predpise, ki naj bi kolikor toliko ublažili težaven gospodarski položaj v Vzhodni Nemčiji. Te predpise razlagajo sedaj drugače: z željo vlade in centralnega komiteja, da bi čimprej izboljšali razmere, v katerih žive delovni ljudje.

Očitno se Semjonov in vlada ZSSR na vse mogoče načine trudita, da bi z novimi ukrepi ustvarila SZ ugled v Vzhodni Nemčiji, ki je doživel v vstajo strahotne udarce, pa tudi ugled same

Vzhodne Nemčije, ker lahko domnevajo, da bo Moskvi potreben v njenih kombinacijah glede na zahodne velebitle. R. V.

Čiščenje v CK Enotne socialistične stranke

(Posebej za »Borbo«)

Berlin, 19. julija. Danes so uradno sporočili, da je politbiro Enotne socialistične stranke Nemčije izključil iz stranke Adalberta Hengsta in kaznoval Berta Weinbergerja. Oba so 17. in 18. junija poslali na območje Rostocka, da bi zadušila nemire. Uradno poročilo pravi, da sta »kapitulantsko ravnala in dejansko pomagala upornikom«.

Kakor piše berlinski list »Telegraf« pričakujejo tudi zamenjavo notranjega ministra vzhodnonemške vlade Williija Stoppa in njegovo izključitev iz stranke. Pred štirimi dnevi pa so aretirali pravosodnega ministra Fechnerja. R. V.

Vedno več obsojencev zaradi junjske vstaje

(Posebej za »Borbo«)

Berlin, 19. julija. V vzhodnem Berlinu in v nekaterih drugih vzhodnonemških mestih so večeraj izrekli nove obsodbe zoper udeležence junjskih nemirov. Kazni se gibljejo od 6 let do doživetja smrti. Med obsojenci so večinoma delavci in kmetje. R. V.

O pomoči prebivalstvu Vzhodne Nemčije

(Posebej za »Borbo«)

Berlin, 19. julija. Vzhodnonemški tisk poroča na prvih straneh o sovjetski pomoči v živilih, ki je namenjena vzhodnonemškemu prebivalstvu.

Zahodnonemški tisk pa piše, da bodo iz zahodnega Berlina dnevno poslali prebivalstvu Vzhodne Nemčije po 35.000 zavojev hrane.

Objavljanje teh poročil na vidnih mestih zahodnih in vzhodnih listov opozarja na ostrino propagandne bitke za naklonjenost prebivalstva Vzhodne Nemčije. R. V.

Semjonov protestira pri Conantu

Berlin, 18. julija. (AFP). Sovjetski visoki komisar v Nemčiji Vladimir Semjonov je poslal amerškemu visokemu komisarju Jamesu Conantu protest, v katerem trdi, da je več ameriških letal odvrlo letake na sovjetsko cono Nemčije. Vsebinska teletaka, pravi protest, je bila naprejena proti sovjetskimi okupacijskim silam, česar sovjetske vojaške oblasti ne morejo dovoliti. Po trditvah sovjetskega visokega komisarja, so letala letela nad letališči in se spuštala tudi do višine 50 do 100 metrov. Semjonov zahteva od Conanta, naj takoj izda ukrepe, da bi preprečil preletavanje sovjetskih letališč in metanje letakov na ozemlje Vzhodne Nemčije.

Srečanja in obiski v Izraelu

(2*)

HISTADRUT

Podoba družbenega, pa tudi gospodarskega življenja v Izraelu, bi bila nepopolna, če ne bi povedali nekaj besed o Histadrutu, izraelskih sindikatih ali Generalni federaciji židovskih delavcev v Izraelu. (V Histadrutu je tudi nekaj arabskih delavcev. Pred našim prihodom v Izrael je izšel zakon, s katerim so arabske delavce v pravicah izenačili z židovskimi.) Od prve ustanovne konference, decembra 1920, na kateri je sodelovalo 87 delegatov, ki so predstavljali 4433 volivcev, je Histadrut zrasel v organizacijo s pol milijona člani, od ka-

takšno zgnetost in skladnost, da bi kjerkoli na zemlji težko našli podobno sliko. Morje je 400 m pod morsko gladino. Nikjer drugod ni morja, ki bi bilo tako globoko pod morsko gladino. V mestih Sodomi in Gomori, ki sta po ustnem izročilu stali ob Mrtvem morju, sedanjima Sodomi in Gomori nista zapustili razen znane pravljice ničesar. Ko človek stoji na mestu, kjer naj bi bila nekoč Sodoma, in ko se ozira po okolici, se ne čudi, zakaj je s tem mestom povezano toliko pravljic. Po vrhovih gričev vzdolž obale vidiš človeku ali živali podobne figure. Zdi se ti, ko da je čas spremenil v kamen pre-

gobni socializem v krizi in kakšna je ta kriza? Strinjali smo se v mnenju, da je kriza socializma relativna in da si ideje socializma utirajo pot. V zvezi s tem je zelo važno vprašanje načina in metoda boja socialističnih sil, da bi preprečili novo svetovno vojno. V sedanjih razmerah je zlasti važno vprašanje oblike sodelovanja socialističnih sil v medsebojnih odnosih, kakor tudi vprašanje potrebe, da socialistična gibanja sodelujejo tudi z drugimi silami. Seveda mora biti to sodelovanje usmerjeno na krepitve, nikakor pa ne na izpodkopavanje socialističnih sil. Socialistične sile niso odrezane od sodobnih pojavov, niso del zase. Socialistične sile se razvijajo v družbi, polni protislovij, toda s svojim obstojem in perspektivo vplivajo na to okolje v smeri nadaljnjega razvoja in krepitve pozitivnih sil. Posebno važno je še drugo vprašanje, vprašanje nalog in vloge socialističnih strank, ki so na krmlju, in vprašanje, ali lahko te stranke presoja svoje probleme s stališča izključno državnih koristi. Vsekakor je treba državne koristi vskladiti s koristmi nadaljnega razvoja socializma.

V presojanju posameznih vprašanj je seveda tudi razlika, toda srečanja in razgovori naše delegacije kažejo, da je treba nazore izmenjavati in razvijati sodelovanje med socialističnimi gibanji. V sedanjem položaju bodo oblike sodelovanja bržkone različne in nadaljnji razvoj bo razbijal nekatere šablone, ki so se tudi v delavskem gibanju ustalile. Nadaljnji razvoj sodobnega delavskega gibanja ne pojde po šablonah, marveč bo določena kakovostna sprememba, ki se obeta v sodobnem delavskem gibanju, zahtevala tudi nove oblike sodelovanja. Življenje in logika razvoja bosta narekovala nove oblike.

SREČANJE Z MINULOSTJO

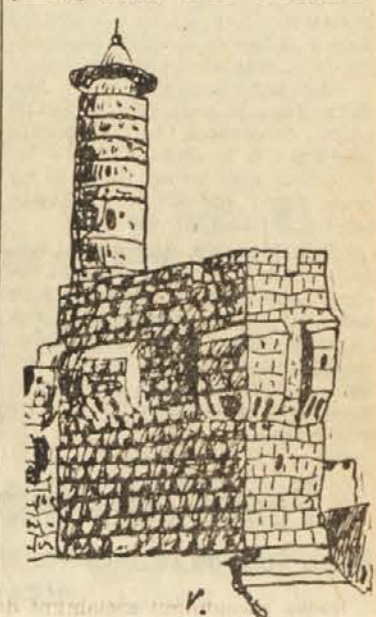
Bivanje v Izraelu, kratko bivanje na Cipru, v Atenah in na Peloponezu nudi izredno priložnost, da vidi človek ostanke starodavne kulture.

Grabljena dejavnost v Izraelu je arheologom pripomogla, da so dvignili iz zemlje mnogo dragocenih starin. Ko hodiš po muzejih, vidiš, da nova odkritja omogočajo tudi nove sklepe in popravke starih o življenju in kulturi starih narodov. Mnogo bogastva je na zemlji, kaže pa, da ga je še več v zemlji. S svojo monumentalnostjo te očara Davidov hram, eno izmed sedmerih svetovnih čudes.

Na Cipru, domovini Venere, so se najbolj ohranili spomeniki iz časov križarskih pohodov. Za-

nimiv je Othelov stolp z beneškim levom v Famagusti, ki ga je Shakespeare izbral za torišče tragedije med Othellom in Desdemono. Občudovanja je vredna tudi hilarijska trdnjava, ki jo je zgradil Richard Levjersrčni, na vrhu pečine, od koder je videti največji del Cipra. Trdnjavske stene čuvajo romantično idilo dekleta s Cipra in Richarda Levjersrčnega. V tej trdnjavi je preživel nekaj let tudi Friderik Rdečebraček. Dve veličastni katedrali v gotskem slogu, zgrajeni med križarskimi pohodi v Famagusti in Nipozi, spominjata na pariško Notre Dame in ruensko katedralo. Katedrali so za turške vladavine spremenili v džamiji. Na Peloponezu naleti človek na spomenike, o katerih je mnogo slišal in bral. Vendar je to srečanje svojevrstno. Spomeniki starih Aten, izkopane Korinta, Miken z levjimi vrati in Agamemnonovo grobnico, kažejo slike velike dobe, napravijo pa vtis velike malomarnosti sodobnikov do veličastnih del minulosti.

Ta vtis je enak na Cipru, v Izraelu in na Peloponezu. Torišče velikih del in velikih pohodov. Poti, po katerih so hodile razne vojske in malone vsi največji osvajači, v zgodovini, so nekako pozabljena. Sodobni mednarodni položaj starinarin in arheoloških

Davidov stolp

raziskavanjem ni naklonjen. Izrael se bori tudi za vodo, nad Ciprom se vezbajo letala na reaktivni pogon, v Grčiji se ljudje ukvarjajo z vprašanjem zboljšanja gospodarskega položaja. Spomeniki starin, odkopani in zakopani, čakajo na boljše čase. Veljko Vlahović

Novo stanovanjske hiše v Tel Avivu

terih pripada 57 % MAPAJ. Stavba sindikata je tudi izrazito izraelska. V njem so vključeni tudi verski delavci in kominformovci. Sindikati so lastniki več industrijskih podjetij, ukvarjajo se z graditvijo stanovanj in poslopij, imajo v rokah banke in socialno zavarovanje itd. Sindikalni aparat je zelo številan. Novo poslopje sindikalne centrale v Tel Avivu je največje v Izraelu. To poslopje je nekakšen simbol razvoja in delovanja sindikatov, hkrati pa tudi simbol naglega razmaha histadrutskega birokratskega aparata. Razen lastnih podjetij ima Histadrut posamezna podjetja v skupnosti s privatnimi lastniki.

Težave gospodarskega položaja se kažejo tudi v delu in razvoju industrije. V Izraelu je kakih 40.000 brezposelnih delavcev. Izraelski uvoz je devetkrat večji od izvoza. Razliko krijejo iz tuje pomoči, daril in posojil. Potrebe prebivalcev krijejo zelo skromno. Ljudje jedo večidel sočivje in ribe, mesa je malo.

Sporazum o reparacijah z Nemčijo, na podlagi katerega naj bi Izrael dobil 715 milijonov dolarjev, bo k razvoju izraelskega gospodarstva precej pripomogel. Samo v letošnjem proračunskem letu naj bi Izrael dobil iz Nemčije v blagu in opremi 100 milijonov dolarjev.

Z MRTVIM MORJEM POVEZANE NADE

Pomanjkanje surovin v deželi in pomanjkanje rudnega bogastva sta prislila strokovnjake, da so zemljo preiskali. Njihovi pogledi so najbolj uprli na Mrtvo morje. Tu se je narava najbolj pošalila kot konstruktor, arhitekt in kipar. Potresi so napravili

* Prvi del članka je bil objavljen v nedeljski številki našega lista.

roke, ki so nekoč vodili ljudstvo »Svete dežele«. Slika je zlasti zanimiva ob sončnem zahodu, čeprav huda vročina ovira gledalca, da ne more s polnim užitek ogledovati okolice.

V mestu Ber Sebi, zgrajenem na pesku puščave Negev, smo naleteli na prve tehtnejše podatke, na podlagi katerih sta zrasli upanje in vera v bogastvo Mrtvega morja. Če se bo pričakovanje izpolnilo, bo dobil Izrael trdno podlago ne samo za kemično industrijo. Poskusno vrtenje v bližini Mrtvega morja kaže, da so tu v zemlji petrolejski vreli. Kolikšno pozornost posvečajo temu kraju, je videti tudi po graditvi Ber Sebe, zlasti pa po novi asfaltirani cesti od Ber Sebe do Sodome ob Mrtvem morju. To cesto so dogradili šele pred nekaj meseci. Speljana je skozi puščavo, kjer tu pa tam opaziš na samem stoječe puščavsko drevo ali čredo koz in velbdodov, med njimi pa kako puščavsko ovco s slovečim repom — vodnim rezervoarjem, in skupino Beduinov z družinami, ki iščejo vodo in pašo.

SREČANJE Z BIVŠIMI JUGOSLOVANSKIMI DRŽAVLJANI

Ko smo obiskovali posamezne zadruge in komune, smo povsod srečali tudi kakega bivšega našega državljana. Največje skupino smo srečali v »mošabi« Kudron, kjer živi kakih sto iz Jugoslavije priseljenih družin, ki so se izselile večidel že leta 1949. Zanimivo je, da so vodilni ljudje Izraela v pogovoru z nami poudarjali, da so Zidje iz Jugoslavije tako po delu, kakor tudi v političnem oziru najbolj konstruktivni. Ko so odhajali iz Jugoslavije, je večina vzela s seboj tudi ideje socializma in potrebo boriti se za upostavitve socialističnih odnosov. Za večino novih priseljencev je čas, ki so ga preživeli v Izraelu, prekratek, da bi se popolnoma živeli v nove razmere, ali pa, da bi ugasnila čustva do stare domovine. Ljudje so nas z vprašanji kar obsuli. Tudi najmanjše podrobnosti bi radi vedeli.

Zanimanje za Jugoslavijo ni značilno samo za bivše naše državljanke. Na simpatije do Jugoslavije smo naleteli povsod. Zlasti se zanimajo za naše delavske svete. Ljudje so nas obsuli z vprašanji in se zanimali za najmanjše podrobnosti našega sistema delavskega samoupravljanja. To zanimanje je bilo enako po vaseh, v podjetjih, pri sindikalnih voditeljih, v pogovoru s predsednikom vlade in s predsednikom parlamenta. Toda vodstvo stranke MAPAM (prokomunistične stranke, ki ima v Izraelu podobno vlogo, kakor Nennijska v Italiji in ki je mnogo močnejša od informbirojske stranke Izraela), je izrazilo željo da bi govorilo z našo delegacijo. Vodstvo MAPAM je pet let stalo na sovražnem stališču do Jugoslavije. Pod pritiskom zadnjih dogodkov pa kaže, da je del vodstva, zlasti pa članstvo, dosedanje stališče spremenilo. Zaradi kratkega bivanja naše delegacije do pogovora ni prišlo.

IZMENJANA GLEDIŠČA

Razgovori naše delegacije z voditelji MAPAM, potem pa z voditelji Histadruta so bili pravzaprav izmenjava gledišč o najvažnejših vprašanjih sodobnega delavskega gibanja. Eno glavnih vprašanj je bilo: ali je so-

DANES PO SVETU

„Veliki mučenik“

Zadnji val vatikanskih spletk proti Jugoslaviji je spekuliranje z novicami o šepetanju bolezi. Vatikanu zvesti pojni zločinec Alojzij Stepinac igra sedaj posebno vlogo svojih naredbodajalcev plona mučenika. Vatikanški tisk in katoliški listi, ki so pod njegovim neposrednim opitvom, pišejo te dni uodnike, pošiljajo pozive in brošurke in objavljajo »senzacionalna in pretresljiva poročila o slabem zdravstvenem stanju Stepinca, velikega verskega borca, ki je dobil za izdajo sovjetskega naroda od Vatikanu rdeči vatikanški klubok. Časopis »Baltimore Sun« ga je že tudi pokopal.

Razburjenje katoliških voditeljev in propagandistov danes malo koga preseneča, saj imajo vzlog, da se razburjajo. Resnica o Stepincu, to je resnica o mrčalniki politiki Vatikanu, je danes zelo razbirana tudi med samimi katoliki. Semimaterialno patetično poročanje o Stepinčevem zdravlju in njegovo ekstrajno odklanjanje, da bi zaprosil državo, naj bi mu odobrila od zdravnikov priporočeno klimično zdravljenje v državi ali tujini, je preračunano na to, da bi povzročilo pri-

tisk tistih katolikov, ki jih Vatikan še vedno fascinira s svojimi zvezami z bogami in da bi napravili iz Stepinca »velikega mučenika katoliške cerkve«. To da številni tistih, ki nasledajo papirnim spekulacijam, je vsak dan manjša. Pozivi za rešitev življenja mučenika ne dosegajo učinka, ki bi ga glasarji črne internacionale želeli.

V razgovoru z dopisnikom United Pressa z dne 7. julija je predsednik Tito poudaril, »da ne more imeti Vatikan nikoli več takinoga položaja, kot ga je imel nekdanji Jugoslaviji, Poljski in Avstriji, ko je skoraj vse nadzoroval«.

Prav to je tisto, kar jih boli in zaradi česar prelitoje o Vatikanu kroko-dilno solze. Vatikan se ne razburja zaradi zdravlja in žitljenja svojega kardinala, vojnega zločince, ker bi nadaljeval jutri Stepinčev vlogo kak drug »vornik njegovega kalibra«.

Vse to danes ve demokratični in mlorubni svet, zaradi česar take akcije Vatikanu vedno bolj razkrojajo njega samega in odkrivajo njegove prave cilje.

O TRGOVINSKI POGODBI MED FRANCIJO IN SZ

Prej simboličnega kot gospodarskega pomena

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 19. julija. Po uradnem poročilu, ki je bilo predvčerajšnjim tukaj objavljeno, je bila med Francijo in ZSSR sklenjena triletna trgovinska pogodba. Prvo leto bodo imele obojestranske dobave vrednost 11 milijard frankov. ZSSR bo izvažala v Francijo koruzo, antracit, katran, kromovo in manganovo rudo, azbest, nafto, krzno in drugo blago. Francija pa bo dobavljala ZSSR predivo in tkanine iz umetne svile in volne, fižol, južno sadje, svinec in eterična olja. Razen tega bo Francija gradila za ZSSR trgovske ladje do 5000 ton nosilnosti, železniško opremo in pazne kotle. To opremo bo dobavila šele v drugem in tretjem letu. Določili so, da bodo dobave izplačevali v francoskih frankih. V komunikaciji je posebej poudarjeno, da je sklenitev pogodbe rezultat konference o problemih trgovinske izmenjave med Vzhodom in Zahodom, konference, ki je bila aprila v Ženevi na pobudo ekonomske komisije OZN.

To je prva trgovinska pogodba med Francijo in ZSSR po letu 1934. Leta 1949 so sicer kuleli skleniti novo pogodbo, vendar brez uspeha, tako da je do sedanjih trgovinskega zamenjava, katere vrednost je dejansko brez pomena, potekala na teme-

lju dogovorov. L. 1952. je Francija uvozila iz ZSSR blaga v vrednosti 6.350.000.000 frankov, izvozila pa je blaga v vrednosti 2.258.000.000 frankov. To dokazuje, da se je v sedanjo pogodbo povdvojila, oziroma potrojila zamenjava, da pa je le-ta še zmeraj na razmeroma nizki ravni. Z gospodarskega vidika ni ta pogodba posebno pomembna. Trgovinska izmenjava z ZSSR je znašala pred vojno 2% celotne francoske zunanje trgovine. Sedanja pogodba je celo izpod predvojnega ravni. Čeprav bo Francija s to blagovno izmenjavo prihranila nekaj dolarjev in funtov, se vendarle s tem ne bo bistveno izboljšala francoska trgovinska bilanca, ki ima precejšen primanjkljaj nasproti dolarškemu in šterlinskemu področju.

Trgovinska pogodba med Francijo in ZSSR pa ima določen politični pomen. Predvsem izvira iz sedanjih mrzličnih naporov vlade ZSSR, da bi obnovila in razširila trgovinsko zamenjavo z zahodnoevropskimi državami. Za tako obnavljanje so v mnogih zahodnoevropskih državah zares zelo ugodni gospodarski pogoji. Carinske omejitve za uvoz v ZDA in države šterlinskega področja so privedle trgovinsko bilanco Francije, Bel-

gije in nekaterih drugih evropskih industrijsko razvitih držav v izredno težaven položaj, tembolj, ker se to države prisiljene nabavljati surovine prav v dolarškem in šterlinskem področju. ZDA pa so letos tudi znatno zmanjšale pomoč Evropi in kot vse kaže, so pripravljene nadaljevati z blagovno zamenjavo. Zategadelj je zanimivo, da seznam blaga, ki ga ZSSR izvažava v Francijo, zajema izmed sedmih glavnih izdelkov štiri, ki jih imajo za strateške surovine po dogovoru med zahodnimi državami zapadejo pod embargo. Francija pa se zavezuje, da bo dobavljala ZSSR trgovske ladje, železniško opremo in ladjsko opremo. Podoba je, da je Francija za takšno izmenjavo dosegla pred tem dovoljenje pristojnih teles, ki nadzirajo izpolnjevanje medsebojnih obveznosti atlantskih držav.

Francoski tisk sicer zdržno, vendar pa z zadovoljstvom komentira sklenitev trgovinske pogodbe z ZSSR. Francoski tisk poudarja, da je gospodarski pomen te pogodbe bolj simboličen, pri čemer jo ocenjuje predvsem kot prispevek k popuščanju mednarodne napetosti in vidi v tem njeno glavno vrednost.

M. Vitorović

Delni umik sovjetskih čet iz Vzhodne Nemčije

London, 19. julija. (Tanjug). Današnji »Sunday Times« piše na podlagi izjav zaveznikih funkcionarjev, da sovjetska vojska zmanjšuje svoje oborožene sile v Vzhodni Nemčiji. Po pisarni lista se bo 65% sovjetskih čet postopoma umaknilo iz Vzhodne Nemčije na Vzhod.

Poročila opozarjajo, da se je začel umik sovjetskih čet prejšnji teden in da je v treh dneh zapustilo vzhodnonemško ozemlje 30.000 sovjetskih vojakov.

Zavrnjene sovjetske obtožbe

Berlin, 19. julija (r). Predstavnik ameriške visoke komisije v Zahodni Nemčiji je danes zavrnil noto sovjetskega visokega komisarja v Vzhodni Nemčiji Semjonova, češ da so ameriški letalci odvrgli letake na sovjetsko cono Nemčije in da so ameriška letala v nizkem poletu preletela sovjetska letališča. Te obdolžitve je ameriški predstavnik označil za neumne.

Robertson odpotoval v Kairo

London, 19. julija. (AFP). General Robertson, bivši poveljnik britanskih čet na Srednjem vzhodu je danes odpotoval z letalom v Kairo. Robertson je bil član britanske delegacije pri razgovorih z Egipčani o Sueskem prekopu. Te razgovore so prekinili že v začetku letošnjega maja. Robertsonov odhod v Kairo povezuje z možnostjo, da bi pogajanja v kratkem obnovili.

Iz včerajšnje druge izdaje

KULTURNI OZORNIK

Učiteljski pevski zbor na Primorskem

Le dvakrat, trikrat na leto prodro v javnost novice o Učiteljskem pevskem zboru: kadar nastopa na koncertih. V vmesnih obdobjih se posveča tihemu, a zato toliko bolj napetemu notranjemu delu. Ze dodobra je znano, čemu je bil ta pevski zbor ustanovljen (to je bilo leta 1952): služi naj glasbenoprosvetni mobilizaciji prosvetnih delavcev, v prvi vrsti učiteljev in profesorjev, usposablja naj jih za praktično, zlasti zborovodsko, glasbeno delo. Ni mogoče več dvomiti o tem, ali je bila v ta namen z ustanovitvijo zbora ubrana prava pot. Prebrajte poročila o nastopih pevskih zborov križem Slovenije! Ko se naštevajo zborovodje, srečujete kar po vrsti imena pevcev Učiteljskega pevškega zbora. A drugo vprašanje je, kako se v notranjem delu gradi in dosega njegov osnovni prosvetni smoter. Tu vodi do cilja ena sama pot, ki se zdi

ravna in samoumevna, ko si jo našel, a do katere se vendar ni bilo lahko prebiti skozi goščo diskusij in eksperimentov. Ta pot pa je naslednja: neposredni smoter Učiteljskega pevškega zbora mora biti, da postane sam kultiviran, občutljiv, polnovreden umetniški instrument, takšen pevski zbor, ki bo dostojno reprezentant slovenske zborovske kulture. Na koncu svojega letošnjega glavnega 14-dnevnega tečaja, ki ga je imel v prvi polovici julija v Dijaškem domu Ekonomskega tehnikuma na Reki, je Učiteljski pevski zbor izvedel kratko turnejo in priredil nekaj koncertov. Na svojih dotedanjih koncertih in gostovanjih je nastopal že v Ljubljani, po Stajerskem in na Gorenškem, a tokrat je prvič obiskal Primorsko. S svojim izredno sposobnim zborovodjo, tov. profesorjem Jožetom Gregorcem iz Ptuj, je zbor nastopil že 9. julija s

kratkim koncertnim sporedom v ladjedenicah Tretjega maja na Reki. Pri tej priliki so se začeli slovenski delavci, ki jih je na Reki veliko, zanimati za Učiteljski pevski zbor. Celovečeren koncert je zbor priredil najprej še na Reki v ponedeljek, 13. julija. Ta koncert sicer ni bil številno obiskan, a je imel po izjavah reških glasbenih kritikov popoln umetniški uspeh. Prvi dan turneje, 15. julija, je zbor pel v Ilirski Bistrici, kjer mu je domače občinstvo napolnilo dvorano in mu naklonilo toplo sprejem. Zal je tu akustično nezaodvoljivi koncertni prostor hoče noče precej neugodno vplival na razpoloženje pevcev. Naslednji dan je zbor nastopil v Solkanu in končno 17. julija še na Dobrovem v goriških Brdih ter s tem absolviral svoj enajsti koncert v podrumem letu (odkar obstaja). V Solkanu so bile pomanjkljivosti: koncert je bil na prostem, in sicer na popolnoma odprtem prostoru, kar je slabo učinkel in razen tega je isti večer nastopal v Solkanu še pevski zbor »Slava Klavora« iz Maribora; ta nezaželeni primer je seveda povzročil in obeh koncertih slabši obisk, kakor bi ga lahko imela. Vendar je povsod, v Solkanu in v Brdih, ljudstvo Primorske učitelje- pevce prijazno sprejelo, ker so mu prinesli slovensko pesem, ki se pref tako dolgo ni smela glasiti v teh krajih. Rafael Ajlec

Zločini albanskih informbirojevcev na naši meji naj bi zastrli bedo in teror v njihovi lastni deželi

Beograd, 18. jul. (Tanjug). Spričo umora Dragoljuba Jovanovića in Blagoje Maksimovića, ki se je zgodil komaj 20 dni po umoru granicarja Boška Zilovića, so iz kosmetskih vasi in mest poslali Zveznemu izvršnemu svetu in državnemu tajništvu za zunanje zadeve mnogo pism in brzojavk, v katerih protestirajo proti zločinom albanskih informbirojevcev.

Izzivanja organov albanske obveščevalne službe so v zadnjih mesecih vse pogostejša. V januarju so bili 4 incidenti, v februarju 7 in v marcu 3. V aprilu se je njihovo število povečalo na 13, v maju na 16. Od začetka leta jih je bilo skupno 58. Največ incidentov je bilo tedaj, ko so albanski obmejni organi poskušali prethotapiti v našo državo diverzante in vohune. Tedaj albanski oddelki redno streljajo na naše granicarje. Večji incident se je zgodil 12. julija ob 1. ponoči, ko so albanski obmejni organi poskušali prethotapiti v našo državo dva diverzanta pri vasi Murine na Prokletijah. Na naše granicarje so oddali skoraj 1000 streljav.

Ujeti albanski diverzanti in naši državljani, ki so bili zadnje čase v Albaniji, pričajo, da organizirajo tam diverzantske tečaje v emigrantskem taborišču v Berat. Tam je tudi šola, v kateri učijo diverzante in emigrante propagando v Jugoslaviji. V to šolo hodi tudi nekaj ljudi, ki so med vojno sodelovali z okupatorjem.

Z incidenti in diverzijami hočejo oslabiti moralo jugoslovanskega obmejnega prebivalstva in ustvariti ozračje negotovosti, vse to pa dejansko le zaradi naraščajočega nezadovoljstva v svoji državi in zaradi vedno pogostejših prebegov albanskih državljanov v Jugoslavijo.

Sodiijo, da je zdaj v zaporih in taboriščih okrog 100.000 Albancev. Ponekod, n. pr. v Koljgečaju in Skadru, so se kmetje uprli odkupnim organom. Zato je bilo v teh krajih pred nedavnim mnogo ljudi aretiranih. Samo v juniju so v Koljgečaju zaprli okrog 20 družin, 7 meščanov in kmetov pa so ustrelili. Iz Kuksa je pribežalo doslej v Jugoslavijo 20 intelektualcev, v zaporih in taboriščih pa je tam okrog 3000 ljudi. Čeprav so kazni za tiste, ki jih ujamejo na begu, in za njihove družine zelo hude, se pobeži nadaljujejo. Letos je iz Albanije pribežalo v Jugoslavijo 116 ljudi.

Čistka v Azerbejdžanu

Moskva, 18. jul. (AFP). Radio Moskva poroča, da so predsednika vlade in prvega tajnika CK KP Azerbejdžana Mihajla Bagirova odstavili zaradi »hudih kršitev dolžnosti«.

Sklep o odstavitvi Bagirova so sprejeli na skupnem plenarnem sestanku CK KP Azerbejdžana in partijskega komiteja za mesto Baku. Bagirova obtožujejo, da je samovoljno ravnal v partijskih zadevah, da je članom partije »odrekal pravico kritike in samokritike« in da jim je vsiljeval smer akcije.

Organizacija zahodno-nemške vojske dogovorjena pri zadnjih pogajanjih nemške misije v Washingtonu

Bonn, 18. jul. (AFP). Pri pogajanjih med delegacijo zahodnonemškega obrambnega ministrstva in ameriško vlado je bilo doseženih nekaj dejanskih rezultatov. Ameriški generalštab sodi, da je zahodnoevropska obrambna skupnost edina možna oblika za

Eleonora Rooseveltova pri predsedniku republike

Brioni, 18. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je nocoj s soprogo priredil na Brionih svečano večerjo v čast ge. Eleonori Roosevelt. Večerje sta se udeležila podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković s soprogo, člani Zveznega izvršnega sveta in Izvršnih svetov republik, ki so na Brionih, ter spremstvo ge. Roosevelt.

PROSTO POTOVANJE DIPLOMATOV PO FLRJ IN SZ

Beograd, 18. jul. (Tanjug). — Sovjetska vlada je obvestila vlado FLRJ, da je jugoslovanskim in ostalim diplomatom v SZ dovoljeno gibanje po vsem ozemlju SZ razen po prepovedanih conah. Državno tajništvo za zunanje zadeve FLRJ je danes z noto obvestilo sovjetsko veleposlanštvo v Beogradu, da je jugoslovanska vlada dovolila sovjetskim diplomatom v Jugoslaviji svobodno gibanje po vsej državi razen po obmejnih krajih.

Delegacija JLA pojde v Washington

Beograd, 18. jul. (Tanjug). Prihodni mesec odpotuje v Washington posebna delegacija JLA. S pristojnimi organi bo tam razpravljala o vprašanjih vojaške pomoči za Jugoslavijo.

Maksim Sedej: Cirkus

Holandski umetnik v Ljubljani

Te dni je obiskal Narodno in Moderno galerijo v Ljubljani znani holandski, sicer stalno v Parizu živeči slikar in grafik Nicolas ECKMAN, ki je prišel s svojo ženo in hčerko na krajši obisk v našo državo.

Slikar N. Eckman je na Francoskem zelo znan, deloma kot slikar, ki ustvarja po vzorih starih flamskih mojstrov, zlasti Petra Breughla, deloma pa kot imenitni grafik, ki dovršeno uporablja tako lesorez kakor tudi jedkanico in še druge vrste grafičnega ustvarjanja. Njegova umetnost je v bistvu realistična, vendar pa kaže znake ekspresionističnega stiliziranja popolnoma v duhu stare flamske umetnosti, ki se je s toliko ljubeznijo in pozornostjo posvečala prikazovanju preprostega življenja ljudstva na kmetih. Zato so med njegovimi oljni tako pogoste slike, predstavljajoče delo na polju, skupine kmetov v krmi, kosce in perice, skratka pristno kmečko življenje flamskega ljudstva. Mnoge njegovih slik so zelo sorodne delom raznih sodobnih belgijskih slikarjev, ki smo jih nedavno imeli priliko videti na razstavi v Moderni galeriji.

Eckmanove grafike so pa spet svet zane. Pogostoma se skuša živjeti v starinski način podajanja življenja ljudi na dnu, kakor hkrati skuša pod vso arhaično obliko živo prikazovati kipeče svobodno življenje. Tehnično so njegovi lesorezi, ujedanke in drugi grafični listi prav doganani.

Njegova dela so razstavljeni v mnogih svetovno znanih galerijah, med drugim tudi v pariški galeriji »Jeu de paume« in v ododni državni grafični zbirki, ima pa svoje slike tudi v Mestnem muzeju v Amsterdamu, v Modernem muzeju v Haagu, v Collegeu v Oxfordu in drugod. Razstavljal je doslej razen ponovno v Parizu še v New Yorku, Pittsburgu (ZDA) in v Torontu v Kanadi. V Evropi je bil ponovno udeležen na beneški Biennali, razstavljal je tudi v Antwerpnu, Bruxellesu, na Dunaju, v Glasgowu itd., pred vojno pa tudi v Moskvi in Budimpešti.

Ljubljano je obiskal Nicolas Eckman, ki je holandski državljan, predvsem tudi zato, da se osebno dogovori glede prireditve njegove kolektivne grafične razstave v naši Moderni galeriji. O stanju sodobne slovenske umetnosti se je g. Eckman izrazil zelo pohvalno, naša starejša umetnost v Narodni galeriji ga je pa prav tako navdala z resničnim spoštovanjem. L. A.

man, ki je holandski državljan, predvsem tudi zato, da se osebno dogovori glede prireditve njegove kolektivne grafične razstave v naši Moderni galeriji. O stanju sodobne slovenske umetnosti se je g. Eckman izrazil zelo pohvalno, naša starejša umetnost v Narodni galeriji ga je pa prav tako navdala z resničnim spoštovanjem. L. A.

Vicki Baum: HOTEL V BERLINU

»Ne vem, koliko je pomembno, da preživim. Ne, ne verujem, da bi bilo zelo pomembno — niti zame samega ne. Toda pomembno je, da ostane kdo živ. Vsaj nekateri od nas morajo ostati živ in nadaljevati. Se vedno nas je tako malo, tako bleden kupček; če bodo vsakega izmed nas umorili — kaj naj nastane potem iz Nemčije? — Te besede govori neki Martin Richter, pobegli hitlerjski vojak, izmučen stalingrajski borec, človek, ki je že poizkusil strahote nemških jetnišne in nacističnih mučenj, človek zmrcvarjenega telesa in razbite, a še vedno močne in hrepeneče duše. Ta trenutek se skriva pred Gestapom v velikem hotelu sredi zombardiranega Berlina, hotela, kjer živi generalška nobelna in vankovrstna visoka Hitlerjeva sodrga. Govori pa te besede igralki Lizi Dornovi, znameniti igralki, ki jo sam Hitler občuduje, kajti ona ni samo dobra igralka, ampak tudi navdušena hitlerjanka... In vendar, prav ta hitlerjanka, Hitlerjeva »persona grata« reši Martina Richterja. Ni to stvar samo preproste, človeške ljubezni, ampak več, stvar globljega spoznanja slepe ulice, v katero je Nemčija zašla. Živčni razgovor med tema dvema je najčudovitejši v romanu. Nekatje globoko pod natičkano nacistično politično skorjo, je v njej živel še drug, plemenit čustvojoč človek in tega je Richter odkril. Ona ga reši po težkih in zamotanih pripetljajih, sredi katerih padeta še dve visoki nacistični zverini... Martin Richter bo torej le preživel... A v romanu sodobne nemške pisateljice Vicki Baumove »Hotel v Berlinu« (Slovenski knjižni zavod), ki je pravkar izšel v avtoriziranem prevodu Manice Storove, so še druge velike odklike. A prva njegova odklika je v tem, da pokaže iskriko človečnosti in napredne borbenosti celo v takšnem gnezdu, kakor je mogel biti tisti izbrani, najboljši berlinski hotel. Tu je majhna, mojstrsko klasna panorama generalov in pačev odklikovnih letalcev in gestapovcev, ujeti angleški pisatelj, ki dela za nemški radio in prosti-tudna, vratar, propagandist in »sledenja« berlinska Zidinja... Vsakdo razgaljen v vsem svojem grozotnem zverinstvu in topli človečnosti, vsi skupaj pa zamotani in živčni vozeli iskanja in

beganja, sovraštva in hrepeneja, ljubezni in smrti sredi nervoznega pričakovanja neprestanih letalskih napadov in sredi napadov samih, ki končno sprejme hotel v kup kadečih se razvalin. A tedaj je Martin Richter, ki misli na novo, boljše Nemčijo, srečno pobegnil... Končno je treba povedati tudi to, da je roman silno napet. Pisala ga je mojstrska, Slovencem še neznaná pisateljka koda Vicki Baumove. Spada med tiste redke romane, ki te takorekto nesejo, ko obračaš stran za stranjo in ki ga ne moreš odložiti, preden ne obrneš njegove zadnje strani. In če imaš tisto človeško sposobnost, da ob umetniški doživljaj, potem si po branju tega romana za kapljico plemenitejši in bogatejši. Če si poprej morda podzavestno upravičeno mislil, da je bil nemški narod med vojno topla razbojnikova, potem boš tu morda spoznal, da so bili med njimi neke globlje tudi ljudje in v njih tudi neke napredka, humanizma... Tem bolje boš razumel sedanje in bodoče dogodke... B. G.

Prizor iz ameriškega filma »Paula«

Pomoč zaostalim državam takoj in ne šele po razorožitvi in popuščanju mednarodne napetosti

Zenava, 18. jul. (Tanjug). — Gospodarsko-socialni svet OZN je tudi danes razpravljal o skladu za dolgoročna in nizko obrestna posojila gospodarsko zaostalim državam. V ponedeljek bo gospodarski odbor sveta obravnaval ob resoluciji o skladu.

Jugoslovanska resolucija priporoča generalni skupščini, naj nemudoma ustanovi sklad. Delegacije vseh nerazvitih držav v svetu jo doslej načelno podpirajo. Resolucija ZDA pa vsebuje deklaracijo, s katero bi članice OZN izrazile svojo pripravljenost zahtevati, naj njihove države dodelo del svojih presežkov sklada OZN, čim bo v mednarodnem nadzorstvu nad razorožitvijo dosežen dejanski napredek.

Tako se izražata dve znani nasprotni tezi: 1. da se je treba

Severni se morajo takoj odločiti za ali proti premirju v Koreji

Seul, 18. jul. (AFP). Združeno poveljstvo pričakuje, da bo severna delegacija na jutrišnjem sestanku v Pan Mun Jomu odgovorila na noto Združenega poveljstva, ki so ji jo izročili pred dnevi in ki jo tukaj označujejo kot ultimatum. Delegacija Združenega poveljstva si je prizadevala, da bi čim prej dosegla sporazum o premirju. Spričo stalnega odlašanja nasprotne delegacije se je zdaj postavila na odločneje stališče. Severni skušajo očitno izkoristiti nesoglasje med Združenim poveljstvom in Sing Man Rijem ter sedanjí položaj na fronti.

Radio Peking je večerj in danes zatrjeval, da hoče Združeno poveljstvo preprečiti sklenitev premirja. Severna delegacija je na današnjem sestanku v Pan Mun Jomu, ki je trajal komaj eno minuto zahtevala, naj se pogajanja znova odlože do jutri. Seul, 18. jul. (United Press). Danes se je sestala južnokorejska

vlada. Listi poročajo, da so imeli razgovore o sestavi južnokorejske vojske, ki bi štela milijon ljudi. Povečanje vojske naj bi omogočilo »ponovno osvojitve izgubljenega ozemlja« in omogočilo odvrite vsega morebitnega novega napadalca.

BOJI V KOREJI

Seul, 18. jul. (UP). V centru srednjega bojišča se je južnokorejska ofenziva tudi danes uspešno nadaljevala in so na črti v dolžini 30 km prodrli nadaljnjih 5 kilometrov globoko v severno ozemlje. Na več krajih so naleteli na trdovraten odpor. Protiofenziva Severnih, ki so jo sprožili v pretekli noči in je trajala 3 ure, je bila odbita.

Južno topništvo in letalstvo sta napadla kitajska ojačenja, ki so bila na poti na fronto. Ameriška letala so bombardirala oddelek 6000 Kitajcev na fronti.

V spopadih z letali tipa Mig-15 so ameriški reakcijski lovci sestrelili 2 sovražni letali.

Francoski padalci ZAPUSTILI LANGSONG

Saigon, 18. jul. (Reuter). Poveljstvo francoskih sil v Indokini je danes sporočilo, da je bil napad francoskih padalcev na Langsong uspešno zaključen. Na tej bazi Ho Ši Minhovihi sil 24 km od kitajske meje so uničili 1000 brozostrelk, 1000 ton streliva in razstreliv, mnogo tankov in avtomobilov ter razdejali vse okoliške mostove.

Po končani operaciji so padalci zapustili Langsong in sedaj skozí sovražnikovo ozemlje prodirajo k francoskim postojankam, ki so okrog 100 km oddaljene od Langsonga. Umikajočim se padalcem, ki se jim je pridružilo tudi 200 langsongskih civilistov, so poslali nasproti močan oddelek vojske. Zdaž so oddaljeni eni od drugih le še 15 km in se bodo verjetno to noč združili.

De Gasperi snuje nove intrige?

Rim, 18. jul. (Ansa). Ministrski predsednik De Gasperi je danes pripravil program, s katerim bo predstavil svojo vlado v tork rimskemu parlamentu. Osnovne točke vladnega programa je ministrski svet že odobril. V notranji politiki bo vlada izvajala program javnih del in socialne zaščite. V zunanje-političnem delu svoje deklaracije pa se bo De Gasperi dotaknil tudi odnošajev z Jugoslavijo in bo zavzel stališče do vojaške pomoči zahodnih velesil Jugoslaviji.

PROSLAVA DNEVA VSTAJE V LJUBLJANSKI TOBAČNI TOVARNI

Snoči so imeli prebivalci terenov Rožna dolina in Tobačna tovarna ter člani društva Svobode in kolektiva skupno proslavo Dneva vstaje. Zbrali so se v dvorani Tobačne tovarne, kjer je nekaj prav toplih in prisrčnih besed o pomembni obletnici spregovoril član republiškega Izvršnega sveta Josip Vidmar.

Med drugim je dejal, da smo še pred nekaj leti kot naš največji praznik slavili 27. april. Vendar je prav, da smo to spremenili in da je naša najvažnejša obletnica 22. julij, ko se je ves narod odločil, da z orožjem in za ceno življenja brani svobodo. Spomnil je prisotne, kaj bi bilo, če se jugoslovanski narodi ne bi uprli. Po vojni bi pričakali stare režime in krivice ter postali plen Sovjetske zveze in Anglije, ki sta se pogodili, da bosta Jugoslavijo razdelili v svoji interesni področji. Misel naših podvigov, zmag in

žrtve v narodnoosvobodilnem boju nam je tudi leta 1948 pomagal, da smo zdržali pritisk SZ in ohranili svojo neodvisnost. Zato je prav, da varujemo tradicije naše borbe in njena izročila za znanec. K temu nam pomagajo tudi prošlave tako pomembnih dni kot je dan naš vstaje.

Nato so se zvrstili moški pevski zbor Tobačne tovarne, člani ljubljanske Opere, recitatorji in drugi, ki so pripravili dober kulturni spored. Ljudje so se govorniku in pevcom navdušeni zahvalili s plaskanjem in cvetjem.

SAH
IVKOV VČERAJ ČETRTE V KODANJU
Kodanj, 18. jul. (Tanjug). V nadaljevanju prekinjenih partij je Ivkov danes remiziral z Dargo (Zahodna Nemčija). Köller je premagal Penrosea, partija med Larsenom in Panom je bila prekinjena. Stante Darga 3, Pano 2,5 (1), Larsen 2 (3), Ivkov 2 točki.

Tovarna „BELINKA“ bo pomembno podjetje naše kemične industrije

V tej tovarni bodo iz vode in električne energije pridobili vsako leto proizvod, vreden 400.000.000 din

Lani smo začeli graditi v Soteski pri Ljubljani v občini Crnuče novo tovarno »Belinka«, ki bo izdelovala peroksid. Za zgraditev te tovarne smo že lani potrošili okrog 100 milijonov din, letos pa določa družbeni plan za dovršitev prve faze gradbenih del 230 milijonov din.

Peroksid je nujno potreben številnim panogam industrije
Vodikov peroksid dobro poznajo plavalaske kot sredstvo za blondiranje las. Znan je tudi kot antiseptično sredstvo za grgranje. Njegov glavni potrošnik pa je naša industrija. To so obrati za beljenje vseh vrst tekstilnih vlaken, celuloze, lesovine in papirja, morskih spužev (gob) in kosti. Naša industrija plastičnih mas, zlasti podjetje »Jugovinil«,

2 atoma vodika in 2 atoma kisika. Ta spojina pa ni stabilna in hitro razpade v navadno vodo in kisik. Na veliki kemični agresivnosti kisika, nastalega ob razpadu, pa sloni najraznovrstnejša uporaba peroksida. Tovarna v Soteski bo izdelovala za posamezne namene peroksid v koncentraciji od 3% (s 97% vode) do 40% (s 60% vode). Med zadnjo vojno pa so začeli izdelovati tudi peroksid v koncentraciji 80 do 85%, ki so ga v Nemčiji uporabljali med drugim za pogon letelčnih bomb (V1 in V2), uporabljala pa se tudi za raketna in stratosferska letala.

Za tovarno peroksida je najprimernejše alpsko območje, ki lahko nudi za proizvodnjo in hlajenje naprav podtalno vodo nizke in skozi vse leto enake temperature. Dve leti so strokovnjaki raziskovali področja v Sloveniji, ki pridejo v poštev za gradnjo tovarne, dokler se niso naposled odločili za Sotesko pri Ljubljani. Tu grade zdaj tudi vodovod, ki bo vsem tem pogojem ustrezal.

Osnovni surovini: voda in električna energija
Za proizvodnjo vodikovega peroksida bo tovarna trošila kot osnovni surovini le čisto vodo in električno energijo. Kot pomožno sredstvo za preosnovno bo uporabljala čisto žvepleno kislino, ki pa bo krožila v procesu proizvodnje. Glede na jedke učinke obratnih kemikalij lahko v proizvodnem procesu uporabljajo le elektrode iz najplemenitejših kovin, predvsem iz platine in tantala. Vmesni proizvod bo perzveplena kislina, ki jo bodo razkrojili s pomočjo vročinske hidrolize v vodikov peroksid in obliki razredčenih hlapov. Te hlapce bodo potem v posebnem kondenzacijskem sistemu koncentrirali v tržne koncentracije. Tovarna bo tudi velik potrošnik električne energije, saj bo na leto porabila

okrog 13 milijonov kilovatih ur. Proizvodni proces bo potekal brez prestopka.

Samo 80 delavcev bo dalo vrednost letnega proizvoda 400 milijonov dinarjev
Tovarna »Belinka« bo eno izmed pomembnih podjetij naše kemične industrije, saj bodo v tej tovarni iz vode in električne energije pridobivali vsako leto

ljena dobava tega kotla v inozemstvu, zdaj pa je odločeno, da ga bo dobavila tovarna »Djuro Djakovič«, ki se je medtem usposobila za izdelovanje takih kotlov. Tako računajo, da bo tovarna začela obratovati konec prihodnjega leta, če bodo na razpolago finančna sredstva in tudi devize, ki so še potrebne za nakup manjkajoče opreme (kablji, elektromaterial, obratne kemikalije).

Pričakujejo nas
22. julij, dan oborožene ostaje je naš največji osonarodni praznik. S ponosom na našo slavno borbeno preteklost ga bomo praznovali na zgodovinskih krajih narodnoosvobodilnega boja, kjer se je odločala usoda slovenskega naroda. Večja praznovanja bodo v naslednjih krajih:

Gorenjska:
Okraj Radovljica: Kranjska gora, Gorjue, Na Jasni pri Kranjski gori, Gorje, Kropa, Slatna pri Radovljici, Planina-Sv. Križ, Poljane pri Jesenicah.
Okraj Kranj: So. Ana, Leše, Naklo, Jamnik, Kokra, Martinj orh, St. Urška gora, Sp. Mohor, Smedniški hrib, Zirovski orh, Prtooč, Selca, Davača, Podlonk, Poljane.
Okraj Ljubljana okolica: Radomlje, Lukovica, Vranje pečine, Polževo, Taborska jama, Muljava, Janče, Notranje gorice, Zlato polje, Hotedrška, Golo, Iški Vintgar, Pekel, Rašica, Zirovnikov graben.
Dolenjska:
Okraj Crnomelj: Mavrlen, Semič, Suhor, Radovica, Gradac, Adlešiči, Zapudje, Vinica, Dol.
Okraj Kočevje: Papeži, Taborska stena, Stružnica, Turjak, Ribnica, Travna gora.
Okraj Novo mesto: Gaberje, Toplice, Trebelno, Mirna peč, Skocijan, Smarjeta, Frata, Žužemberk, Straža, Mokronog, Mirna, Sentijerne, Dvor.
Okraj Krško: Senovo, Krmelj.
Primorska:
Okraj Sežana: Gradišče, Vreme, Slivje, Pregarje, Crni kal, Dutole, Podgorje, Trstelj, Herpelje, Stanjel.
Okraj Tolmin: Breginj, Kobarič, Česzoča, Cadrj, Tribuša, Cerkno, Grahovo, Vojsko, Ledine.
Okraj Gorica: Predmeja, Čepovan, Podraga, Dobrava, Kanal, Brank, Sempas.
Okraj Postojna: Stari trg, Cajnarji, Rakek.
Okraj Koper: Socerb.
Stajerska:
Maribor okolica: Na Pohorju, Planica, Ruše, Paški Kozjak.
Okraj Ptuj: Salovci, Cirkulane, Pacinj, Podlehnik, Zavrč, Kidričeno.
Okraj Ljutomer: Apače, Radgona, Ljutomer.
Okraj Murska Sobota: Beltinci, Lendava, Kramarinci, Murska Sobota.
Okraj Slovenj Gradec: Koprivna, St. Janž, Primož na Pohorju, Pačkovec bolnice, Kotlje, St. Vid.
Okraj Trbovlje: Partizanski orh, Kal, Pleše, Brunk.
Okraj Šoštanj: Graška gora, St. Ilj, Korošice, Metleče.
Okraj Celje okolica: Lisično, Podčetrtek, Primskopo, Kozje, Planina, Jurklošter, Prebold, Petrovče, Zalec, Griže, St. Peter, Polzela, Vransko, Braslovce, Konjice, Frankolovo, Vitanje, Dramlje, Ponikva, Smarje.

že težko čaka, kdaj bomo glede tega pomožnega sredstva postali neodvisni od tujine. Peroksid uporabljajo tudi obrati živilske industrije, kemična industrija potrebuje peroksid za proizvodnjo perkarbonata in perborata, metalurgija pa zlasti za pasivacijo kovin, posebno aluminija, na katerem ustvarja tanko plast oksida, ki je kemično odporen. Naposled služi peroksid v medicini kot desinfekcijsko sredstvo za rane in kot sterilizacijsko sredstvo za orodje. Pa tudi na drugih področjih ima peroksid velike perspektive, zlasti v pogonski tehniki.

Proces proizvodnje peroksida je tako zamotan, da je le malo držav na svetu, ki lahko peroksid izdelujejo na racionalen način in v vseh zahtevanih koncentracijah.

Kaj je peroksid?
Kemična sestava vodikovega peroksida je navzlic zamotanemu proizvodnemu procesu kaj preprosta. Najbolj soroden je vodikov peroksid navadni vodi. Ta ima v molekuli 2 atoma vodika in 1 atom kisika, peroksid pa

Mili ardo din za dalinovode na Hrvaškem

Za graditev daljnovodov visoke in nizke napetosti in za zgraditev transformatorskih postaj na Hrvaškem bodo letos porabili približno 1.100.000.000 din ali 20% več kakor lani. Blizu pol milijarde bodo porabili za zgraditev 100 km dolgega daljnovoda z napetostjo 110 kilovoltov od hidrocentrale »Tito« na Cetinih prek Splita do Sibenika. Po mnenju strokovnjakov bo ta daljnovod, ki so ga začeli graditi v začetku letošnjega leta, do konca leta dograjen. Letos bosta dograjena tudi

daljnovoda od Sibenika do Lozovca in od Lozovca do Ražin. Podjetje »Dalekovod« se pripravlja tudi na graditev daljnovoda visoke napetosti: »Nikola Tesla« (Vinodol-Matulje), ki bo dolg 40 km. Z njim bodo povezali hidroelektrarno »Nikola Tesla« s transformatorsko postajo Matulje. S tem bi bil dograjen del daljnovodnega sistema Hrvaška-Slovenija. Vzporedno s tem bodo gradili tudi daljnovod Plase-Martinšćica, ki ga bodo pozneje podaljšali proti Reki.

proizvod, vreden po svetovni tržni ceni tri četrtine milijona dolarjev. Navzlic tej visoki vrednosti proizvoda pa bo tovarna močno mehanizirana in bo zaposlovala v treh izmenah le okrog 80 ljudi.

Na gradbišču tovarne v Soteski bodo gradbena dela letos zaključena. Glavni objekt je v surovem stanju zgrajen, upravno poslopje z laboratorijem pa bo kmalu dovršeno. Zgrajenih je tudi več postranskih objektov, medtem ko zdaj grade kotlarno in strojnico. Seveda pa bo montaža kompliciranij aparatov zavzela še precej časa. Tudi dobava visokotlačnega parnega kotla se bo zavlekla. Sprva je bila zamiš-

lzeno, da bi se v bližini tovarne postavila kotlarna, ki bi dobavala paro za potrebe tovarne. Zaradi pomanjkanja prostora in obsežni galeriji nad kavarno oziroma plešiščem v Kazini Park hotela, kjer so v soboto razstavo odprli.

Predsednik upravnega odbora Bled-Commerce tov. Leo Korošec je pred začetkom razstave v kratkih besedah orisal predstavnikom oblasti in gospodarstva pomen razstave, za katero je dal pobudo predsednik okrajnega ljudskega odbora tov. Milan Kristan. Poleg okrajnega ljudskega odbora sta razstavni odbor v svojem prizadevanju podprli tudi Obrtna in Gostinska zbornica. Med podjetji, ki razstavljajo, je predvsem elita

gorenjske industrije in obrti, razstave pa se udeležujejo tudi druga slovenska podjetja.

Vsa razstava se prijetno razlikuje od znanih velesejskih prireditvev, ker razstavlja vsako podjetje le svoje izbrane izdelke, in to lično prikazane v steklenih vitrinah oziroma na lepih stojalih. Za opremo razstavnega prostora po načrtih arh. Kranjčiča iz Projektivnega biroja v Radovljici so žrtvovali okrog 4 milj. din. Od tega zneska pa bodo že z letošnjimi dohodki lahko amortizirali približno polovico. Vsa oprema — vitrine, pulti, stojala — je lično delo gorenjskih mizarjskih podjetij iz Kranjske gore in Koroške Bele ter obrtnikov iz Zirovnice in Bleda, izdelana pa je iz poključke smreke v naravni polturi ter iz politiranih javorov in bukovih vezanih plošč. Garniture stolov in miz pa je v naj sodobnejši izvedbi prispevala Tovarna upognjenega pohištva v Duplici.

Naša tekstilna industrija, ki je na razstavi močno zastopana, prikazuje le svoje najlepše izdelke in vzorce. Poleg tekstilnih tovarn Inteksa in Tiskanine iz Kranja, bombažne predilnice v Trzinu, industrije volnenih tkanin v Majšperku in Zupuzah so zastopane tovarne pletenin in nogavic, klobukov, športnih potrebščin, nadalje tovarne usnja in čevljev iz Trziča, gumijastih izdelkov iz Kranja, razen tega pa vidimo izdelke eksportne usnjene konfekcije ter domače kozmetične in parfumerijske izdelke. Razstavljeno so tudi vzorci naših domačih vin. Vidno mesto zavzemajo na razstavi naše železarne, tovarne kos in verig in pa znani izdelki naših kovinarjev in umetnih kovačev iz Kroke. Tovarna Iskra razstavlja poleg električnih merilnih instrumentov in telefonov tudi svoje znane kinoprojektore, ki jih v velikem številu izvažajo, in pa največji proizvod — prenosni kinoprojektor za ozki film. Tudi vzorci našega lesa in papirja ne manjkajo. Tuje obiskovalce pa bodo zlasti tudi zanimali srebrni filigranski izdelki in znani lesni izdelki mojstra Višnjara iz Jesenice. Naposled razstavlja svoje izdelke tudi Tobačna tovarna iz Ljubljane. Razstava bo odprta do 20. septembra.

Tako so se borili junaki na Primorskem

Z osvoboditvijo Primorske in Istre je tesno povezano ime partizana Bliska

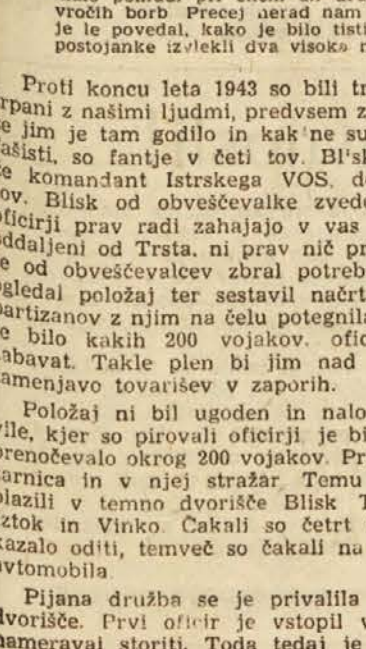
Zelo težko je pisati o človeku, kakršen je Albert Gruđen, po partizansko Blisk. Tisoč Slovencev v Istri, Slovenskem Primorju in v Trstu bi nam hudo zamerali, če ga ne bi opisali prav tako pogumnega, iznajdljivega, odločnega, tovariškega, z vsemi lastnostmi najboljšega borca in organizatorja, kakršen je v resnici bil, če ga ne bi opisali tako, kot to zasluži človek, ki mu še danes ljudje osvoboditve Primorske ne rečejo drugače kot naš heroj.

Tovariša Bliska smo naprosili, da se v spominh malo pomudi pri enem ali drugem dogodku iz dobe vročih borb Precej aerad nam je ustreget, potem pa je le povedal, kako je bilo tistokrat, ko so iz utrjene postojanke izlekli dva visoka nemška oficirja.

Proti koncu leta 1943 so bili tržaški zapori prenatrpani z našimi ljudmi, predvsem z ilegalci. Kako hudo se jim je tam godilo in kak ne surovosti so počenjali fašisti, so fantje v četi tov. Bliska, ki je bil takrat že komandant Istrskega VOS, dobro vedeli. Ko je tov. Blisk od obveščevalke zvedel, da neki nemški oficirji prav radi zahajajo v vas Plavje, kakih 4 km oddaljeni od Trsta, ni prav nič preiščljal. Kot vedno je od obveščevalcev zbral potrebne podatke, si sam je ogledal položaj ter sestavil načrt, kako bo šestorica partizanov z njim na čelu potegnila iz postojanke, kjer je bilo kakih 200 vojakov. oficirje, ki se hodijo za zabavati. Takle plen bi jim nad vse prav prišel za zamenjavo tovarišev v zaporih.

Položaj ni bil ugoden in naloga ne lahka. Poleg vile, kjer so pirovali oficirji je bila hiša in v njej je prenočevalo okrog 200 vojakov. Pred hišo je bila stranjarna in v njej stražar. Temu pred nosom so se plazili v temno dvorišče Blisk Toto, Maček, Izidor, Iztok in Vinko. Čakali so četrte ure. V hišo jim ni kazalo oditi, temveč so čakali na svoj plen v bližini avtomobila.

Pijana družba se je privallila in prirogovillila na dvorišče. Prvi oficir je vstopil v avto, drugi je to nameraval storiti. Toda tedaj je partizan Vinko, ki

18. SNOUB na planoti pri Vojskem

Pohvalna prizadevanja Murske Sobotne

Se bo mesto kmalu zne bilo stanovanjske stiske? — Največji težavi vodovod in kanalizacija

Tudi Murska Sobota ima komunalne skrbi, kakor vsa mesta, ki rastejo. Mesto sicer še nima urbanističnega načrta, vendar ne čaka križemrok, ampak se, ne brez uspeha, loteva problemov, ki se že dajo rešiti.

Stanovanj seveda ni dovolj, kakor skoraj povsod. Vendar pa na ljudskem odboru mestne občine upajo, da jim bo pomagalo razumevanje tamkajšnje vojaške posadke, ki se namerava v kratkem izseliti iz gradu v druge prostore. V izpraznjeni grad se bodo preselili razni uradi, ki domujejo sedaj v stanovanjskem bloku, v tega pa se bodo vselili ljudje, ki zdaj nimajo primernih stanovanj. Hkrati bodo v mestu ponovno odprli mestni park pri gradu.

Računajo, da se bo mesto kmalu zne bilo stanovanjske stiske

Nekaterim podjetjem denar sicer ne gre rad iz rok, kadar je treba podpreti kako komunalno gradnjo; precej razumevanja pa so začela kazati za odpravo stanovanjskih težav. Predvsem namerava graditi stanovanjske hiše vsako podjetje zase ali pa hočejo po tri, štiri podjetja združiti svoja sredstva. Nekatera podjetja so namenila za stanovanja večino presežnih plač, vendar bi rada vzele še kredite. Če jih bodo uspela dobiti, potem se bo v Murski Soboti prihodnje leto lahko vselilo v nova stanovanja — tako računajo na Mestnem ljudskem odboru kakih 130—140 strank ter se bo mesto precej oddahnilo od stanovanjske krize.

Novo kinodvorano bodo odprli

Novi gasilski dom so v grobem že dogradili. Ze letos nameravajo pripraviti gradnjo kulturnega doma. Komanda tamkajšnje enote JLA je omogočila, da kino lahko gostuje v gradu, dokler ne bodo odprli nove kinodvorane, kar se bo zgodilo še letos. Gradnjo nove kinodvorane je tovarna perila »Mura« podprla s 5 milijoni, Tovarna mesnih izdelkov pa s 3.300.000 dinarjev.

Bakovčani si bodo zgradili šolo

V mestu ni več posebne stiske za šolske prostore. Gimnazija se je namreč pred leti preselila v novo poslopje, v njene prejšnje

prostore, ki jih je treba le nekoliko bolj urediti, pa se je vselila osnovna šola. Močno pa so še v zadregi za šolo v vasi Bakovci, ki tudi spada pod mesto. Tam gostuje šola v treh kmečkih hišah. Vendar so že določili zemljišče za novo šolsko poslopje, vaščani so se prav pridno odzvali na pomoč. Nakopali in navozili so na gradilišče kakih 300 m² gramoza, hkrati pa so povedali, da bodo spomladi, ko bodo začeli graditi šolo, opravili brezplačno še vse nestrokovno delo.

Težave z vodo in kanalizacijo

Ščasoma nameravajo urediti v mestu vse glavne ulice, da bi se znebili prahu in blata. Na Mestnem ljudskem odboru računajo, da bodo še letos tlakovali Titovo ulico. Težje je s kanalizacijo, ki so jo v ulici Štefana Kovača ter v Titovi in Kolodvorski ulici sicer že speljali, vendar se kanali izplakujejo. Murska Sobota leži namreč v kotlini, zato računajo, da bo treba odpadne vode zbirati v rezervarje, odkoder jo bodo prečrpavali v Lendavo.

Ravno zaradi kotlinske lege mesta so težave tudi z vodo. Vodnjaki so sicer skoraj pri vseh hišah, toda voda ni dobra. V deževnih letih naraste voda do vrha vodnjakov. Vse kaže, da bo treba vrtati vodnjake v globino 50 m, kjer je druga vodna plast, odkoder bi vrela na površje dobra pitna voda.

M. Z.

Na Bledu so odprli stalno gospodarsko razstavo

Vsako leto prihaja na Bled poleg številnih domačih gostov iz vse države tudi več tisoč inozemskih gostov, med katerimi je mnogo trgovcev in industrijev. Da bi se vsi ti gosti na nevsljiv način seznanili z napredkom in zmogljivostjo našega gospodarstva, predvsem pa z industrijskimi in obrtnimi proizvodi, ki pridejo v poštev za izvoz, so se na Bledu odločili prirediti vsako leto med sezijo stalno gospodarsko razstavo Bled-Commerce. Upravni odbor te gospodarske razstave je svojo nalogo rešil zelo spretno. Kot razstavišče si je izbral malo

izkoriščene prostore na obsežni galeriji nad kavarno oziroma plešiščem v Kazini Park hotela, kjer so v soboto razstavo odprli.

Predsednik upravnega odbora Bled-Commerce tov. Leo Korošec je pred začetkom razstave v kratkih besedah orisal predstavnikom oblasti in gospodarstva pomen razstave, za katero je dal pobudo predsednik okrajnega ljudskega odbora tov. Milan Kristan. Poleg okrajnega ljudskega odbora sta razstavni odbor v svojem prizadevanju podprli tudi Obrtna in Gostinska zbornica. Med podjetji, ki razstavljajo, je predvsem elita

No, pomota je bila pojasnjena, kot bi mignil. Na vrvi privezana nemška oficirja sta jo morala kar se da hitro brisati s partizani, kajti ženske ki so ju bile malo prej gostile, so že dvignile vik in krik. Telefonirale so na levo in desno, partizani pa so hiteli s svojim plenom. naravnost čez njive. Blisk je vodil na vrvi prvega ujetnika, tov. Maček pa je z drugim stolom na koncu vrste. Naglica ni bila odveč. V vasi Plavje je nekaj hipov potem, ko so jo junaški vosovci odnesli, zašumelo kakor v panju, do skritega bunkerja pa je bilo treba obiti še troje sovražnih postojank.

Kot da bi pripovedoval najbolj preprosto stvar, je tov. Blisk pojasnjeval, kako so se izvili iz obroča. Še ko so bili na njhval, nedaleč od vasi, so zagledali Nemce, ki so jih skušali obkoliti. Vrgli so se po tleh, potegnili za seboj tudi oba ujetnika in Blisk je svojemu pobral še legitimacije — za vsak primer. Ko smo o isti akciji razpravljali s tov. Vinkom — Douganom Albertom, zvestim Bliskovim soborcem in kasnejšim znanim sabotažnikom iz Trsta, je ta povedal še dogodivščino o drugem ujetem Nemcu. Ko so bili že skoraj obkoljeni, se je nemški oficir nekako odvezal z vrvi in zgrabil tov. Mačka za brado in ustnico. Le-ta se ga je nekako otrese, ga med begom iz obroča ponovno zvezal in srečno so spravili oba ujetnika po kozjih stezah, ki jih je poznal domačin Izidor, v bunker na varno. Lahko si mislimo, kako je komite pohvallil uspeho akcijo, ko so iz listin spoznali, da so Blisk in njegovi ujeli dve prav težki ribi — direktorja vseh zaporov v Sloveniji in Slovenskem Primorju, drugi pa je bil oskrbnik vojnega materiala za nemško vojsko na Primorskem.

Takih in podobnih akcij, pri katerih je sodeloval ir jih vodil Blisk, je precej. Zato je tudi njegovo ime postalo znano in legendarno od Trsta prek Slovenske Istre pa tja do Gorice. Vseh akcij se je loteval le s peščico ljudi, možnosti in nevarnosti pa je predvideval tako skrbno, da je vsa leta izgubil pri napadih samo dva tovariša. Ze med narodnoosvobodilno borbo ga je ljudstvo onstran nekdanjih meja nad vse ljubilo in spoštovalo in tudi danes mu je, kot da bi stopil v domači kraj in med domače ljudi, kadar obišče kraje, kjer je nekaj partizanil.

18. SNOUB na planoti pri Vojskem

IZ NAŠIH KRAJEV

Prve patrolje so odšle na pot

»SAMO DA VAS SPET VIDIMO«

Novo mesto, 19. julija.

Danes jutraj sta odšli na pot prvi partizanski občinski patrolji iz Mokronoga in Rakovnika. Obiskali bosta vse znane partizanske vasi in družine v svojih občinah, obdarovali socialno šibke družine in sodelavce iz let NOB. V ponedeljek bosta patrolji obiskali domače kraje, v torek pa se na Trebelnem sestanejo patrolje iz Mirne, Rakovnika in Trebelnega, od koder pojejo proti Novemu mestu. Izmed vseh patrolj v okraju bo trebelska naredila najdaljšo pot. Ljudje povsod pozdravljajo stare partizane in aktiviste, jih vabijo v hiše in so ponosni, da vstopajo v njihove domove nekdanji borci, mnogi v partizanskih oblekah, ki so jih pred osmimi leti odložili.

Jutri jutraj pojde ob šestih na pot tudi partizanska patrolja Topliške doline. Zbrala se je na bazi 20 na zgodovinskem Rogu ter se bo proti večeru šela s patroljo z Laz v Dolenjskih Toplicah, kjer bo zvečer partizanski miting. S patroljo je šel tudi predsednik OLO Novo mesto tov. Viktor Zupančič.

Povsod sprejemajo patrolje pozdrave delovnih ljudi, ki so nadvse veseli srečanj s starimi znanci in prijatelji. Patrolje vabijo na svojih obiskih ljudi k okrajni proslavi Dneva vstaje, ki bo v sredo dopoldne v Novem mestu z odkritjem spomenika talcem, posvečenemu spominu vseh žrtv Dolenjske v letih NOB. Danes jutraj je večje število prostovoljcev pomagalo pri zadnjih delih na Kidričevem trgu in na vratih, kjer bo odkrit Savinškov Talec.

V torek bodo v vseh občinah partizanski mitingi, povsod pa bodo tudi zakurili kresove v pozdrav 22. juliju.

OB GROBU MILANA MAJČNA

Iz Tržišča, z Malkovca, iz Krmelja, Rače in drugod bodo prišle partizanske patrolje na grob Milana Majčna. V Šentjanžu bodo položile vence na grob, nato pa šle v Murnice, kjer je padel naš nepozabni narodni heroj Milan Majcen.

Partizanske patrolje in ljudje v Murnicah bodo po proslavi odšli na Brunk, ki je bil leta 1942 do tal požgan.

2. AVGUSTA BODO V MALKOVČU ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO

Partizanska vas Malkovec je dala precej žrtv za našo svobodo. V veliki grobnici je pokopanih 50 padlih borcev in talcev. Nanje Malkovčani in tudi vsi tisti partizani, ki so se nekdanj nahajali v tem kraju, niso pozabili. Ze dolgo časa so zbirali denar za spominsko ploščo. Njihov trud ni bil zaman. 2. avgusta bodo odkrili spominsko ploščo in tja bodo takrat pohiteli bivši partizani od daleč in blizu, da se oddolžijo svetlemu spominu na hrabre Malkovčane.

Malkovčani so hvaležni vsem tistim, ki so prispevali sredstva za spominsko ploščo, posebno pa majorju Leniču iz Ljubljane, ki je upal zbrati precejšnjo vsoto denarja.

TAKO BODO V CELJU PRAZNOVALI

Celje, 19. julija. Jutri bodo v Celju proslavili praznik mesta Celja; ob tej priložnosti bo slavnostna seja Mestnega odbora Zveze borcev NOB

skupno s predstavniki množičnih organizacij in zastopniki delovnih kolektivov, nato pa bodo odkrili spominsko ploščo na hiši v Ljubljanski cesti, kjer je bila l. 1941 ustanovna seja Osvobodilne fronte za mesto Celje.

21. julija zvečer bo po celjskih ulicah štafetni tek, imenovan »Dan vstaje«, ki bo tradicionalna

privedite tudi za bodoča leta, na Starem gradu pa bo velik ognjemet, medtem ko bodo po vseh bližnjih hribovih prižgali kresove.

Podobne prireditve bodo tudi v okraju Celje okolica, kjer bodo številne patrolje obiskale partizanske družine in kraje ter se sestale v večjih središčih, po hribovih pa bodo prižgali kresove. Na

OBČINSKE PATRULJE OBISKUJEJO STARE PARTIZANSKE KRAJE NA D DOLENJSKEM

Od nedelje, ponekod pa že od sobote, so na starih partizanskih poteh številne občinske patrolje v novomeškem, kočevskem in črnomaljskem okraju. Znova jih pozdravljajo stari znanci in prijatelji; odpirajo se okna kmečkih hiš in duri, ki so med revolucijo tolikokrat ponudila utrujenemu borcu varno zavetje in topel dom, morda samo za eno noč ali le za nekaj kratkih uric. Spomini oživljajo — zavest raste v ljudeh, da vse prestano trpljenje ni bilo zaman, da živimo ponosni in svobodni domovini in ustvarjamo lepše dni našim otrokom.

Na sliki: v Podgorju deli komandir občinske patrolje borecem cigarete — po napornem maršu se bo prilegel dim »božje trave«, za katero je bilo v letih borb dostikrat tako hudo...

„Pripravljeni ob vsaki uri!“

S proslave X. obletnice ustanovitve »XIV. slovenske proletarske divizije Borisa Kidriča«

Danes je XIV. proletarska divizija »Boris Kidrič« svečano proslavila X. obletnico svoje ustanovitve in XI. obletnico ustanovitve Tomšičeve brigade.

Proslavo so začeli še sinoči z svečano akademijo, ki ji je poleg sedanjega oficirskega in podoficirskega kadra prisostvovalo tudi okoli 40 starih borcev te enote. Med drugimi so bili navzoči: generalmajor Nikola Gažević, bivši komisar XIV. divizije Matevž Hlaci in Viktor Avbelj, član Izvršnega sveta, ki je vodil v januarju 1944 te enote preko Hrvaškega Zagorja na Stajersko. Poleg teh so prisostvovali akademiji polkovnik Jože Klanjšek, narodni heroj Vlastja in bivši komandant XIV. divi-

zije, Mica Slandrova, bivši komisar v Tomšičevi brigadi, in drugi vodilni kader XIV. divizije, med njimi tudi polkovnik Ivan Dolničar. Akademiji so prisostvovali tudi člani CK ZKH Anton Biber, Cvekovič Marjan in Počuča Mile.

Janez Hribar, prvi komisar Sercejeve brigade, je na akademiji v imenu Izvršnega komiteja CK ZK Slovenije pozdravil navzoče borce, podoficirje in oficirje in potem opisal vlogo naše NOV. Inválidski pevski zbor iz Ljubljane, v katerem so bili prav tako nekdanji borci XIV. divizije, so ob spremstvu garnizijskega orkestra zapeli himno XIV. divizije.

POMANJKLJIVI KATASTER JIH OVIRA PRI DELU

Zakon, ki določa zemljiški maksimum, bo v soboškem okraju zajel približno 220 kmečkih gospodarstev. Točnega števila še ni mogoče ugotoviti, ker je kataster tako pomanjkljiv, da bo

vsak primer treba reševati v kraju samem. Pomanjkljivosti katastra izvirajo iz nenehnih in pogostih delitev parcel, starosti katastra, ki je bil narejen za časa Avstro-ogrske vladavine, in spremembe kultur na posameznih parcelah. Zato so ustanovili okrajno komisijo, ki bo skupno z občinskimi ljudskimi odbori in prizadetimi gospodarji reševala vse primere.

Po dosedanjih računih bo zemljiški sklad zajel približno 600 ha obdelovalne zemlje. To zemljo bodo izročili kmetijskim združenjem, ki že imajo kmetijska posestva ali jih bodo šele ustanovila. V kraju, kjer bodo zajete manjše površine, pa jo bodo dodelili tudi čebelarjem ali drugim društvom, ki bodo to znala koristno uporabljati za pridelovanje posebnih kultur ali uvedbo poskusnih polj za napredno kmetijstvo. Nekaj polja si želijo predvsem čebelarska društva, da bi sejala razne cvetne rastline čebelar za pašo, in društva Ljudske tehnike na posestvu, da bi pridelovala razna semena in preizkušala, koliko umetna gnojila koristijo pri rasti posameznih kultur — ke.

praznik Dneva staje pa bodo razni izleti v partizanske kraje, kjer bodo bivši borci obiskali partizanske družine.

Hkrati z vsemi temi proslavami bo v Celju od 20. do 26. julija še Okrožni zlet delavskih prosvetnih društev »Svoboda« iz Celja in okolice ter sosednjih okrajev. Skupno bo na zletu sodelovalo nad 10 društev, zaključili pa ga bodo z velikim zborom vseh Svobod.

V slovenjgraškem okraju se bodo za Dan vstaje spomnili vseh partizanskih družin in vseh tistih, ki so dali svoja življenja za svobodo. Okoli 20 krajevnih partizanskih patrolj bo v Zgornji in Spodnji Mežiški dolini ter v Dravski in Mislijski dolini obiskalo vse partizanske družine; ob grobovih, spomenikih in spominskih ploščah pa bodo počastile spomin padlih borcev in talcev. Razen teh patrolj bodo še štiri okrajne patrolje, ki prav tako pojejo iz omenjenih dolin in se bodo na predvečer Dneva staje sestale v Slovenjem Gradcu, kjer bodo predale raport in priredile partizanski miting, na praznik pa bodo člani Zveze borcev priredili izlete in obiskali znane partizanske domačije.

S. P.

Ob 10-letnici mladinske konference na Suhorju

Letos bo minilo 10 let, odkar je bila prva okrožna mladinska konferenca za Belo krajino. Konferenca je bila v dneih 16. in 17. julija 1943 na Suhorju pri Metliki.

Cepprav so imeli Italijani širom Bele krajine goste postojanke, Suhor pa je bil obkrožen od fašistov, to ni oviralo delegatov, ki so morali prehoditi nevarno pot, da so prišli na konferenco.

Sklepi konference na Suhorju so se uresničevali v delu vseh mladinskih aktivov. Po konferenci se je povečalo število mladine v organizacijah LMS in SKOJ.

Z željo, da se dostojno proslavi deseta obletnica prve mladinske konference za okrožje Bela krajina, je Okrajni komite Ljudske mladine Slovenije v

Crnomlju organiziral mladinski festival, ki bo danes. Na mladinskem festivalu bodo sodelovali mladinski aktivisti s pestrim kulturnim in fizikalnim programom.

V Majšperku so zgradili že 11, grade pa še 5 stanovanjskih hiš

Cepprav je v zadnjem času začela Tovarna volnenih izdelkov v Majšperku graditi stanovanja, imajo v vseh 11 stanovanjsko zadrugo. Le-to so ustanovili v Majšperku že pred leti, zdaj šteje 22 članov, ki so največ delavci. Z lastnimi sredstvi in ob izdatni pomoči Tovarne strojil in Tovarne volnenih izdelkov so dokončno zgradili 11 stanovanjskih hiš, medtem ko jih je v gradnji še pet. Trenutne težave imajo s skopo odmerjenimi krediti, ki ne presegajo milijon dinarjev, primanjkuje pa tudi cementa. Dostj članov je letos nameravalo zgraditi hiše, pa zaradi omenjenih težav niso mogli graditi.

S PLENUMA MK LMS V CELJU

POLITIČNO VZGOJO MLADINE SO ZANEMARILI

Po dolgem času so se spet sestali člani MK LMS in sekretarji mladinskih organizacij celjskih tovarn, podjetij in ustanov. Na plenum so povabili tudi sekretarke MK ZK, tovarišico Olgo Vrabčič, zastopnike Društva prijateljev mladine, »Partizana« in drugih društev. Pogovorili so se predvsem o dosedanjem in bodočem politično-vzgojnem delu med mladino. Sodeč po dosedanjem političnem delu med mladino, so ugotovili, da so za premo storile osnovne organizacije Zveze komunistov. Marsikje še vedno mislijo, da je mladinska organizacija edina dolžna delati z mladino. V Tovarni emajlirane posode, kjer je 500 mladine, je

politično delo zelo slabo. Organizacija Zveze komunistov in Sindikalna organizacija prav malo skrbita za to, kje se izživlja njihova mladina, saj je izven organizacije LM nad 300 mladine. Razne društvene organizacije vse premalo skrbitjo, da bi pridobile čim več delavske mladine v društveno udejstvovanje. Tukaj jih čakajo še velike naloge.

Ce nam je pri srcu vzgoja mladine, se bomo v bodoče morali zanj zavzeti in jo z družbenimi močmi vzgajati na zglednih tradicijah naše svetle preteklosti. Naša družba potrebuje zdravo vzgojeno mladino in dolžnost nas vseh je, da tako tudi vzgojimo.

F. K.

Slovenska zdravilišča v razmahu

Ce je letošnje deževno vreme delalo marsikomu le preglavice, je slovenskim zdraviliščem napravilo veliko škodo, saj so doslej imela izredno slab obisk. V mesecih pred sezono in v mesecu juniju, je obiskalo zdravilišča v Rogaški Slatini, Dobrni, Laškem in Rimskih Toplicah bore malo gostov. Šele prvi, res vroči in sončni dnevi v mesecu juliju, so privabili v zdravilišča več ljudi. Zdravilišče uprave računajo, da bodo sredi julija zasedena vsa razpoložljiva mesta, kar pa ne velja za zdravilišče v Laškem. Tod imajo zasedenih le 120 po-

stelj od blizu 250 razpoložljivih, pa čeprav so tukaj cene dnevne oskrbe mnogo nižje, kakor v ostalih zdraviliščih. Primer ponovno opozarja, da bodo morali v Laškem marsikaj izboljšati, sicer bo zdravilišče Laško popolnoma izgubilo nekdanji sloves. V zdravilišču v Rimskih Toplicah je prav nasprotno. Tukaj potrebujejo še 50 postelj, ker razpolaga z glavnimi prostori vojaško zdravilišče.

Zdravilišče Dobrna, ki ima s Celjem edinole avtobusno zvezo, je imelo te dni blizu 450 gostov, medtem ko razpolaga s 560 ležišči, posteljami in divani. Razen tega imajo še 40 postelj pri privatnikih. Največ gostov prihaja v Dobrno iz naših južnih krajev, ki najdejo v prelepi dolini ugoden počitek in uspešno zdravljenje. Zdravilišče Rogaška Slatina ima 850 postelj, 250 postelj pa dajejo v najem privatni stanovalec. Meseca junija je zdravilišče zabeležilo zelo slab obisk, vendar se je zadnje dni to stanje popravilo. Zdrav-

imajo nekaj nad 700 gostov, pričakujejo pa jih še več. Dnevna oskrba je tod najvišja in znaša od 620 do 780 dinarjev dnevno. Srednje cene so v Rimskih Toplicah, 580 dinarjev dnevno, v Dobrni, kjer stane dnevna oskrba 520 do 620 dinarjev in v Laškem 500 dinarjev dnevno.

Ob lepem vremenu so Rimske Toplice zelo privlačna izletna točka za mnoge Celjane. Lep kopalni bazen, kraški nega ne premore Celje, je kopalcem in izletnikom v prijetno razvedrilo in oddih. Skoda je le, da sem ne zahaja več delavcev. Če pogledamo na splošno, kdo se poslužuje ugodnosti sindikalnega popusta v zdraviliščih, ugotovimo, da so to v pretežni večini nameščenci in njihovi svojci.

F. K.

Samo še nekaj dni je do žrebanja Jugoslovanske loterije!

Pred kratkim so na Ljubnem registrirali prvega otroka v šoštanjskem okraju. Za Ljubno je bila to velika slavnost in so se zato zbrali v poročni dvorani na Ljubnem zastopniki množičnih organizacij in oblasti. Prvega so registrirali otroka tovariša Prislana, prvoborca za pravice delovnega ljudstva na Ljubnem. Otroku pa sta botrovala major Jože Štok-Korotan iz Ljubljane in M. Brumet, žena predsednika ObLO Ljubno. Otrokov oče pa je dobil od zastopnikov Zveze borcev, SZDL in drugih množičnih organizacij več lepih daril za otroka.

Naj tudi Debelak je kruh ob potu svojega obraza!

V Lovniku pri Poljčanah živi ta mogočec. Poprej je bil velik kmet, imel je nad 23 ha zemlje, razen tega pa je imel še velik tovorni avto in je hkrati bil tudi avtoprevoznik. Tudi njega je prizadel Zakon o agrarni reformi; 1946. leta mu je bila odvzeta zemlja, ostalo mu je je pa kljub temu še 3 ha, pozneje mu je bilo odvzeto še, tako da je živel na zunanji kot siromašni kmet z 1,4 ha obdelovalne zemlje, s hišo in gospodarskim poslopjem.

Toda ta siromašni kmetič je tudi agrarno komisijo prepričal o tem, da je dodelila iz odvzete sklada zemlje 13,5 ha zemlje njegovemu sinu Janku in 4 ha nekaku Ivanu Fermalisku, ki ni nič drugega kot hlapec pri hiši. Tako je ostalo posestvo skoraj neokrnjeno. Zaradi kazenkega pregona je bila 1949. leta odvzeta tudi zemlja sinu Janku, ob tej priložnosti pa tudi Ivanu Fermalisku. Vso odvzeto zemljo je izkoristilo Kmetijsko gospodarstvo v Slov. Bistrici do 1952. leta, ko je po preteku kazni Svet za kmetijstvo LRS odločil, da jo zopet vrnejo sinu Janku in Fermalisku; približno 2 ha zapuščenega vinograda, dve njivi in pašnik je ostal v splošnem zemljiškemu skladu, ki ga iz-

koristila Kmetijsko gospodarstvo, pa je že to zemljo dalo v zakup za tri leta prvotnemu lastniku Debelaku.

Ljudje v Poljčanah, posebno pa v Lovniku so bili nezadovoljni s takimi odločitvami, saj je stari izkoriščevalec lahko spet začel grdo izkoriščati delavce in vinograde. Upa pa, da bo dobil nazaj tovrni avto in da mu bo oblast še celo morala plačati odškodnino.

Zakon o zemljiškem fondu in tudi zakon o odpravi viničarskih odnosov bosta tudi temu ponovno oživelemu veljaku, ki je tako spretno znal razdeliti svojo kmetijo med sina in nečaka, poročala na novo peroti. Ponovno bi bilo treba preizledati, kako je bilo kmetijsko razdeljeno, ker če je takrat opeharil komisijo agrarne reforme, se ne sme zgoditi, da bi to storil s komisijo, ki bo obravnavala tudi njegov primer.

Pogodba, sklenjena z Alojzijem Trstenjakom in Otilijo, dokazuje, da Debelak ne obdeluje zemlje sam s sinom in nečakom, temveč z najetimi ljudmi oziroma z viničarjema Trstenjakoma, ki povzru vsega niti zavarovana nista in delata dnevno 10 do 14 ur.

Vsej javnosti!

Obveščamo vse prijatelje dobre knjige, da smo dali letošnje knjige v tisk. Najpoznejše do 1. avgusta moramo javiti tiskarnam naklado. Zato nam morajo poverjeniki in knjigarne do 25. t. m. javiti število članov. Da v jeseni ne bi kdo ostal brez knjig Prešernove družbe, pohitite z vpisom. Članarino 240 dinarjev lahko plačate tudi pozneje in v obrokih.

Posebej pa apeliramo na vse, ki imajo za to možnost, da se vpišejo v Prešernovo družbo kot podporni ali ustanovni člani. Podporna članarina je za posameznike od 500 din navzgor, za kolektive pa od 5000 din. Ustanovna znaša 25.000 din. Imena podpornih in ustanovnih članov, ki bodo nakazali denar do 25. t. m., bomo objavili tudi v koledarju.

Podprite prizadevanje Prešernove družbe in omogočite neomejeno širjenje napredne ljudske knjige.

GLAVNI ODBOR PREŠERNOVE DRUŽBE

V tretje gre rado...

Odred zmagal tudi v Banja Luki

in si končno priboril mesto med najboljšimi želja tisočev izpolnjena! - Gole so dosegli: Toplak 2 in Hočevar 1 Odred je bil mnogo boljše moštvo, čeprav je le 15 min. dobro igral

Banja Luka, 19. julija.

Ceprav nekateri kibici Odreda za današnje tekmo niso preveč upali na zmago, saj sta manjkala Arsič in Berginc, je Odred kljub temu zmagal in si zagotovil dokončno mesto v I. zvezni ligi. Zanimanje za to tekmo v Banja Luki je bilo ogromno. Številni letaki so vabili na tekmo, in celo stari ljudje so postavljali prognoze. Toda Odred je vsem skupaj prekrizal račune. Vročina je bila do začetka tekme neznozna, toda Odredovi igralci so se počeli in so bili zelo razpoloženi. Tik pred začetkom tekme se je nepočasi počel, začel je pihati lahen vetrič. To je dalo precej upanja gostom za uspešen nastop.

Odred : Borac 3:2 (0:1)

Prvi polčas so Odredovi igralci začeli tako, kot si ponavadi od njih želimo. Precej strgano, preveč kombiniranja, premalo strelav na gol in vrh tega je bil tudi Benčik nesiguren v vratih. Borac je takoj silovito napadel, podprtl od navdušenega bodrenja domačih gledalcev. Tako si je priboril rahlo prednost na igrišču. To se je videlo tudi v kotih, ki jih je imel Borac v prvem polčasu šest. Lesjak in Zumberc sta bila dobri ovirni ter sta večkrat uspešno razbila napade domačih, medtem ko je bil Osečki s Fajonom precej pod običajno formo. Igra ni bila lepa vse do 37. minute, ko je Banjac po prostem strelu Novakovića dosegel prvi gol za domače. Med številnimi gledalci je nastalo nepopisno veselje.

15 MINUT ODREDOVE PREMOČI

Po odmoru je Odred prevzel podoben, kot si stalni napadi, do uger ni v 59. minuti Toplak dosegel značilen gol. Da bi pa svoj uspeh še bolj podprl, je minuto kasneje povorno pretresel nasprotnikovo mrežo. Iba gola sta bila zelo lepa. Prvi je padel na predložek Belčerja, drugi pa na Hlaclerja. Ta rezultat je popolnoma zmedel in razočaral gledalce, ki so začeli množično odhajati iz igrišča. Odkrita nervoza igralcev Borca je dala Odredu poleta, tako da je ta z duhovitimi kombinacijami popolnoma prevladoval na igrišču. V 67. minuti je Hočevar povisal rezultat na 3:1. Hlacler mu je lepo podal, on pa je s približno 15 m nestransljivo dosegel gol. V nadaljevanju igre, v 70. minuti, je Sijaković zaradi nepazljivosti Benčika dosegel gol za domače iz povsem nenevarnega položaja. S tem pa so domači še bolj zagrizli. Njihova igra je prihajala v grobot. Igra je valovila iz polja v polje. Odred se je v tem času branil, hkrati pa še vedno s posameznimi akcijami izvajal pritisk na vrata domačina. Do spremembe pa žal ni prišlo.

Boksarji Srbije odnesli največ zmag

V Skoplju je bilo danes polfinalno tekmovalje za državno prvenstvo v boksu, ki so se za udeležbo najboljši boksarji Srbije, Črne gore in Makedonije. V bantam kategoriji je srbski boksar Radovan premagal Andrejevskega po točkah. V lahki kategoriji je Leković (Srbija) premagal Gidzavrića (Makedonija), Pavlić (Srbija) pa Leova (Makedonija) po točkah v polsrednji kategoriji. V polteški kategoriji je Benda (Srbija) premagal Ražnatovića (Črna gora) po točkah. Razmatovića (Polveter) in Veselinovića (Sovjetski) in Veselinovića (Srbija) in Stanišavljevića (teška kategorija) so na uvrstili v finale, ker njihovi nasprotniki niso nastopili. Zmagovalci tega tekmovalja bodo sodelovali v finalnem tekmovalju za državno prvenstvo v boksu za leto 1953.

ŠAH

PARTIJA JUBILEJNEGA SAHOVSKEGA SAMPIONATA SLOVENIJE

Tako je Puc dobil proti Kržišniku

Beli: Kržišnik Črni: Puc
1. S15 S16, 2. d4 d6, 3. Sc3 Sd7, 4. e4 e5, 5. de, 6. Lc4 Lc7, 7. 0-0 0-0, 8. Dc2 c6, 9. a4 Dc7, 10. Td1 Sc5, 11. Sd4 Sd5, 12. S15 Sd4, 13. Sd4 ed, 14. S11 Sg4, 15. g3 Da5, 16. Sd2 Dh5, 17. S11 Dh5, 18. e5 Lc7, 19. b4 d5, 20. Td3 Lf2 Sd6, 21. Kf1 Lc6, 22. Lb5 Lf5, 23. Td1 Sd6 in bel se vda.

HOCKEJ NA TRAVI

Zagreb zmagal na turnirju mest

Maribor, 19. julija. Danes je bil zaključen turnir v hokeju na travi, na katerem so sodelovale reprezentance Zagreba, Karlova, Ljubljane, Celja in Maribora. Turnir je dobro uspel. Pokazal je, da in športna panoga lepo napreduje. Najboljše moštvo je bilo moštvo Zagrebčanov, v katerem so nastopali državni reprezentanti: David, Jurčec, Filipič, ki so bili tudi najboljši igralci turnirja. Posebno se je izkazal tudi Mariborčan Fideršek, ki ga je kapetan širje reprezentance doletel iz izbirne tekme. Prvo mesto je osvojilo moštvo Zagreb, ki je premagalo vse nasprotnike in v štirih tekmah nabrlo osem točk. Drugi je Karlovac, tretji Maribor, četrti Celje, peti Ljubljana. Posamezni rezultati: Maribor : Celje 3:0, Zagreb : Maribor 3:0, Zagreb : Karlovac 1:0, Maribor : Ljubljana 3:0, Maribor : Karlovac 0:1.

PRVENSTVO V KAJAKU NA MIRNIH VODAH

250 tekmovalcev na prvenstvu Srbije

Sremska Mitrovica, 19. julija. Danes dopolnje se je začelo tretje po-

matinov. Med redkimi navijači Odreda, ki so prišli v Banja Luko, je bilo nepopisno navdušenje. 6000 gledalcev pa je razočarani odhajalo. Njihove prognoze in računi so padli v vodo. Borac skoraj nima več možnosti konkurirati za vstop v zvezno ligo, medtem ko je Odred končno po tolikih letih dosegel cilj, ki si ga za tisoč leti.

Radnički : Budućnost 3:1 (1:1)

V današnji kvalifikacijski tekmi je v Beogradu Radnički premagal Budućnost in si s tem zagotovil vstop v I. ligo. Radnički je igral drugi polčas samo z desetimi igralci, ker je sodnik Matančič izključil srednjega krilca Radničkovega, Pavlovića zaradi grobnega napada na nasprotnikovega igralca.

Gole so zabili za Radnički: Petaković v 36., 75. in 82. minuti, za Budućnost pa Darmannović v 52. minuti. Sodil je dobro Matančič pred 5000 gledalci.

Železničar : Branik 3:0

Sarajevo, 19. julija. V današnji tekmi za vstop v drugo zvezno ligo je domači Železničar premagal mariborskega Branika in si s tem zagotovil vstop v II. zvezno ligo. (Po nekaterih vesteh je Branik igral neodločeno 2:2.)

Napredak : Lovčen 1:1 (0:1)

Ceprav je bil Napredak v premoči, je v prvem polčasu Lovčen prišel v vodstvo z 1:0 v kvalifikacijski tekmi za vstop v II. zvezno ligo, ki se je igrala v Kruševcu. Napredak je izenačil iz enajstmetrovke v drugem polčasu. Sodil je Petrovski iz Skoplja.

Rabotnik : Mačva 1:2 (1:1)

V kvalifikacijski tekmi za vstop v II. zvezno ligo, je v Bitolju Mačva premagala domačega Rabotnika in si tako zagotovila vstop v II. zvezno ligo. Mačva je prikazala tehnično boljše igranje. Gola so dali Ivov v 27. min. in 80. za Mačvo, za Rabotnika pa Kostovski v 36. minuti.

II. ZVEZNA LIGA

Mačva	4	4	0	0	13:3	8
Lovčen	4	2	1	1	5:5	5
Napredak	4	0	2	2	2:9	2
Rabotnik	4	0	1	3	6:9	1

KOLESARKE DIRKE OKROG BLEJSKEGA JEZERA

Branik prvi, Odred tretji

Velik uspeh slovenskih kolesarjev - Moštvi iz Trsta in Avstrije nista nastopili - Moštvo Ilirije med tekmovaljem odstopilo - Zelo slaba organizacija prireditve, nedisciplinarnost nekaterih tekmovalcev

Bled, 19. julija. — Prve letošnje tradicionalne dirke okoli Blejskega jezera je tudi letos oviral dež. Sodelovalo je 9 moštvi in vse države. Manjkala je samo ekipa, lanskoletni zmagovalec, jedinstvo iz Zagreba, ki iz nerazumljivih razlogov ni nastopila. Prav tako iz neznanih razlogov nista nastopili moštvi Trsta in Avstrije. V skupnem plasmanu se je Partizan uvrstil na drugo, Odred pa na tretje mesto, kar je lep uspeh slovenskih kolesarjev. Ekipi Ilirije sta med tekmovaljem odstopili, medtem ko je Proleter vozil krog manj, kar gre na račun sodniškega zhora. Posebno poglavje današnje prireditve pa je slaba organizacija in nešportno obnašanje nekaterih ekip. Start je bil napovedan za 10. ura, vendar so nekatere ekipe zaradi malomarnosti zamudile start. Te so se uprle in niso hotele startati, če se start ne ponovi. Sodniški zbor pa, namesto da bi pravilno nastopil proti temu, je izgubil glavno. Prireditvi bi morala biti ozvečena, vendar organizatorji zaradi nerazumevanja posameznih podjetij to ni uspelo. Zelo slabo je bila organizirana rediteljska služba. Poudarjamo, da si tako slabo organizirani prireditvi ne želimo več, kajti na Bledu je sedaj večje število tujcev in tako slabo organizirane prireditve mečejo slabo luč na naše športno življenje. Rezultati: 1. Branik, Maribor (Rozman, Podmilščak, Čurk) 2:45.49; 2. Partizan, Beograd (Cović, Petrović, Bukalović) 2:52.49; 3. Odred, Ljubljana (Grajžer, Polak, Vidali) 2:53.98; 4. Reka 2:59.22; 5. BSK 2:58.23; 6. Nova Gorica 2:59.05; 7. Proleter (Koper) 2:48.49 (en krog manj).

Ivkov remiziral z Larsenom

Kopenhagen, 18. julija. Sinoči je na tekmovalju za svetovno mladinsko prvenstvo v šahu Ivkov remiziral z Larsenom. Ostale partije v finalni skupini so se končale z naslednjim rezultatom: Keller — Sherwin 1:0, Darga — Olafsson 0.5:0.5, Penrose — Panno 0.5:0.5.

Na čelu tabele sta Darga in Panno s 4 točkami. Ivkov in Larsen ter Keller in Penrose 2, ter Sherwin in Olafsson 1.5 točke.

Kolesarska dirka okrog Avstrije

Dunaj, 19. julija. Zmagovalec prve etape kolesarske dirke okrog Avstrije

LESTVICA

I. skupina						
1. Odred	3	3	0	0	8:4	6
2. Proleter	2	0	1	1	3:4	1
3. Borac	3	0	1	2	3:6	1

II. skupina						
1. Radnički	3	3	0	0	8:2	6
2. Rabotnički	2	1	0	1	3:4	2
3. Budućnost	3	0	0	3	3:8	0

V Mariboru se vrstijo državni in slovenski rekordi

Dvoboj ženskih ekip Sloboda (Varaždin) : Železničar (Maribor) 59:56

Maribor, 19. julija. V soboto in nedeljo so tekmoval najboljšie atletične klubove Slobode iz Varažдина in Železničarja iz Maribora. Zagrizena borba je dala zelo dobre rezultate. Maca Knezova (Z) je v teku na 100 m dosegla nov slovenski rekord 12,4, medtem ko je mladinka Bajlova (Z) z rezultatom 12,6 dosegla nov državni mladinski rekord. Tudi v ostalih disciplinah so bili doseženi prav dobri rezultati:

80 m ovire: Skrbič (S) 13,8; 800 m: Milkac 2:43,6; daljina: Bajželj 4,94; 200 m: Knez 26,8; krogla: Borovec (S) 10,68; višina: Tribusek, Borovec, Serbec 1,38; disk: Borovec 39,44; štafeta 4 x 100 m: Železničar 51,7 (nov mariborski rekord).

Dobri rezultati celjskih atletov

Vipotnik (KI) drž. rekord na 1000 m v času 2,31.6

Maribor, 19. julija. Na stadionu Branika je atletski klub Branik organiziral mednarodno tekmovalje. Gostovala je ekipa kladivarja iz Celja.

Mladi Vipotnik stalno napreduje

Državni mladinski rekord 2:31,6. Tudi Malc je s časom 2:34,6 zboljšal mariborski rekord na tej progi. Ostali najboljši rezultati:

Moški: 100 m: Kopsč (K) 11,0; 400 m: Urbajs (K) 5,0; krogla: Gole (K) 13,89; disk: Gole 43,75; Peterka 43,39; kopje: Kopitar 54,45; Roje 53,65. Ženske: 100 m: Majcen (K) 13,0; krogla: Čelešnik 11,38; disk: Medved 34,52; višina: Maca Knez, Železnik, Podborskec 1,35; štafeta 4 x 100 m (ženske): Kladivar 53 sek.

Državni prvak Petrović servira

Musmana 5:3. Zivković je premagal Brayena (Avstralija) 5:2, Wagemana (Holandska) 5:2 in Birtona (Belgija) 5:4. V osminki finala so naše tekmovalce premagali glavni kandidati za naslov svetovnega prvaka. Brusej, 19. julija. Jugoslovanski sabljači Kržišnik, Gašparac in Zivković so prišli v osminko finala na svetovnem prvenstvu v fletetu. Mažuranić, Brkonić in Vasin so bili izločeni iz nadaljnega tekmovalja.

»TOUR DE FRANCE«

XIV. etapa

»Tour de France«

Monaco, 19. julija. XIV. etapa: Marseille—Monaco (236 km). Današnja etapa je bila enolična do 110 km, ko so se v bližini cilja za gorsko nagrado odcepili Mirando, Lorono Molinaris in Van Genechten. Na vrhu, ki je spadal v III. kategorijo, je zmagal Mirando. Isti kolesar je bil prvi tudi na drugem cilju za gorsko nagrado. Medtem se je od skupine spustil za pobežniki Van Est, jih dohitel in se po drugem vrhu sam spustil po klanecu, tako da je na dirkališču v Monacu prvoizvil sam in zmagal v etapi. Razburjenje je v skupini povzročil beg Švicarja Schära, ki je zavzel za skupni ocenjeni visok položaj. Tekmovalci francoske nacionalne moštva so organizirali zasledovanje, ki pri nju v celoti uspejo, čeprav so se jim pridružili tudi Italijani Magni, Bartali in Austria. Tih sedem kolesarjev je prispelo na cilj le nekaj sekund za Švicarjem, tako da se vrstni red na vrhu skupne ocene ni spremenil. Še posebej zato, ker je bil med njimi tudi nosilec rumene majice Mallejac. Vrstni red na cilju: 1. Van Est 7:20,53; 2. Molinaris 1:49 več; 3. Van Genechten in Mirando 2:19 več; 4. Schär 2:59 več; 5. Magni itd. Povprečna hitrost je bila 32,300 km na uro.

Kolesarska dirka okrog Avstrije

Dunaj, 19. julija. Zmagovalec prve etape kolesarske dirke okrog Avstrije

ZAKLJUČENO DRŽAVNO PRVENSTVO V TENISU

PETROVIĆ DRŽAVNI PRVAK

Lep uspeh mariborskih mladincev Lovreca in Rajherja Odlična organizacija prvenstva

Maribor, 19. julija. Za zaključek državnega prvenstva v tenisu je vreme malo ponagajalo. Zaradi dežja so morale biti igre večkrat prekinjene. Veliko število gledalcev je z največjo napetostjo prisostvovalo finalni borbi članov, v kateri sta tekmovala Petrović in Milojković. Igrala sta odlično. Igra je bila polna napetih trenutkov in je morala zadovoljiti vse prisotne. Medtem ko je Milojković z ostrimi in plastranimi udarci podil Petrovića s koda v kot, je ta z veliko rutino vračgal tudi neverjetne žoge. Končno mu je uspelo doseči in osvojiti najvišji naslov. Tudi ostale igre so bile kvalitetne in so dokazale, da jugoslovanski tenis vidno napreduje. Posebno mišljivi igralci razpoložajo s tehnično izdelanimi udarci, manjka jim le tekmovalne in rutina.

Državni prvak Petrović servira

Zagrizenost sta se borila za naslov državnega prvaka para mladincev Lovreca-Rajherja : Skrbič-Lišanin. Mariborski par je moderner igral in bil skoraj ves čas v ofenzivi ter tudi zaslužen zmagal s 6:1, 9:11, 7:5. Zaradi dežja je bilo dogovorjeno, da se finalno tekmovalje manjših parov Crnadak-Petrović : Zamanja-Legenstein zaradi odstopanja igralcev preloži v Zagreb.

SVETOVNO PRVENSTVO V FLORETU

Naši tekmovalci v osminki finala

Brusej, 19. julija. Jugoslovanski sabljači Kržišnik, Gašparac in Zivković so prišli v osminko finala na svetovnem prvenstvu v fletetu. Mažuranić, Brkonić in Vasin so bili izločeni iz nadaljnega tekmovalja.

SVETOVNO PRVENSTVO V TENISU

Slavija (Lj) : Branik 62:52

Po ekipnem svetovnem prvenstvu v fletetu se je naša sabjaška reprezentanca pomerila z reprezentanco Zahodne Nemčije v prijateljskem dvoboju. Dvoboj se je končal neodločeno 8:8. Zmaga za Jugoslavijo so dosegli Kržišnik 3, Mažuranić in Gašparac po 2 in Brkonić 1. Jutri se začne ekipno svetovno prvenstvo v meču, ki se ga bo udeležilo 13 držav. Jugoslavijo bodo zastopali Kržišnik, Vasin, Zivković in Bajić.

KOSARKA

Slavija (Lj) : Branik 62:52

Tekma za prvenstvo Slovenije ni bila posebno zanimiva. Gostje so bili boljše moštvo in so se odlikovali s točnimi meti v koš. Branik je nastopil v oslabljeni postavi. Rezultat 62:52 (36:21) za Slavijo.

GOSTOVANJE ODBOJKARJEV SPARTAKA IZ SUBOTICE

Branik : Spartak (Subotica) 3:0

Za prijateljsko odbojgarsko tekmo je bilo v Mariboru veliko zanimanje. Domačini so odlično zaigrali in priselbno izkoristili napake gostov ter zmagali s 3:0 (15:3, 15:11, 15:12). Najboljša sta bila Budišin (Spartak) in Mikluš (Branik).

NAMIZNI TENIS

Slaba udeležba na »Turnirju mesta«

Namizno-teniškega turnirja v počastitev »Dneva vstaje« se je udeležilo 11 ekip s 30 tekmovalci. V prvi skupini moških so sodelovale 4 ekipe. Zmagala je ekipa Opatje (brez poraza). Drugo mesto je dosegla reprezentanca Kranja (z enim porazom). Zelo zanimiva je bila borba med Opatjo in Kranjem. Končala se je z rezultatom 5:4 za Opatjo. V drugi skupini moških je osvojilo prvo mesto moštvo iz Trbovelj pred drugo ekipo Ljubljane. Sodelovalo so štiri moštva. Od treh ženskih ekip je osvojila prvo mesto ekipa Opatje, drugo mesto pa ekipa Kranja.

TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

Kopenhagen, 19. julija. Doslej je rezultat finalne tekme evropske cone za Davisov pokal med Dansko in Belgijo 1:1.

V skokih je zmagala Ilirija

Ljubljana, 19. julija. Danes je bil drugi dan troboja skakalcev Ilirije, Železničarja in Branika. Najboljši je bil član Ilirije Milan Keber, ki je tudi nadmočno zmagal. Tudi ostali tekmovalci so skakali dokaj dobro, medtem ko tekmovalke s stolpa niso bile najboljše. Rezultati: moški 3 m: 1. Keber (I) 73,37, 2. Vrtačnik (Z) 52,57. Ženske (stolp): 1. Keber (I) 13,62, 2. Rubinić (Z) 13,00.

FILATELIJA

50 letnica Hindenske vstaje

Takrat so se makedonski revolucionarji pod vodstvom Nikole Kareva uprli proti osmanskem cesarstvu in proglasili republiko. Glavna poštna dirkecija bo 2. avgusta dala v promet serijo dveh znamk. Prva v vrednosti 15 din bo prikazovala detajl slike »Hinden - 1903« akastopij. demskega slikarja Borka Lazevskega, druga v vrednosti 30 din pa je portret Nikole Kareva. Obe znamki bosta izdelani v bakrotisku in ju bodo prodajali po vsej državi.

Titova petdesetica v koperski izdaji

Uprava PTT službe v Kopru je dala 8. julija v promet pretilskano jugoslovanske znamko v počastitev izvolitve prvga predsednika republike maršala Josipa Broza-Tita v vrednosti 50 din v sivozelni barvi (naša je sivozelničaste barve). Na vsej nakladi je pretilsk STT-VUJNA.

STRELSKO PRVENSTVO LJUBLJANE

Naiboliši so bili mladinci

Včeraj je bilo zaključeno strelsko prvenstvo Ljubljane. Na tekmovalju so se uveljavili, razen znanih imen, mlajši tekmovalci, kjer je omeniti družino »A. Rankovič«, ki je zasedla prvo mesto na Titovi tarči (vsi mladinci - razen Planinca) in s tem osvojila prehodni pokal. Posebej je omeniti pionirko Mileno Dimic, ki je zasedla prvo mesto pri ženskah, Vrbinca, ki je osvojil tretje mesto pri hitrem streljanju, in uspeh Ježa z malokalibrske puške (273 krogov). Tehnični rezultati: Vojaška puška: Titova zmagovalna tarča (300 m): Družine: 1. »A. Rankovič« 974 kr., 2. ASD 957 kr. Tekmovalo je 15 ekip. Posamezniki: 1. Planinca (AR) 222 kr., 2. Coko (Ardejl) 210 kr., 3. Mihorko (ASD) 208 kr., 4. Bolka (ASD) 206 kr., 5. Kastelic (AR) 197 kr. Tekmovalo je 99 strelcev. Mladinci - malokalibrska puška (50 m, 300 možnih krogov): 1. Jež 273 kr., 2. Vrbinca 267 kr., 3. Marolt 262 kr. (vsi »A. Rankovič«). Tekmovalo je 6 strelcev.

Tečaj za rokometne trenerje

Rokometna zveza Jugoslavije si prizadeva za širši hitrejši razvoj rokometu pri nas. Zveza je ob pomoči Instituta zveze športov Jugoslavije organizirala tečaj za 15 najboljših trenerjev iz vse države. Tečaj bo v Beogradu od 12. do 25. avgusta.

DNEVNE NOVICE

ZACASNA NAVODILA ZA PISARNSKO POSLOVANJE LJUDSKIH ODBOROV

Državni sekretariat za proračun in državno administracijo LRS je izdal zelo praktičen priročnik pod gornjim naslovom, ki naj pripomore k odstranitvi neenotnosti in neurejenosti pisarniškega poslovanja uslužbencev ljudskih odborov. Navodila bodo v veliki meri koristila uslužbenecem, predvsem tistim, ki nimajo temeljite strokovne izobrazbe in prakse v pisarniškem poslovanju, pa tudi tistim, ki bodo opravljali strokovne izpite. Cena 90 din. Dobi se pri »Trdnem listu LRS«, Ljubljana, Erjavčeva 11, čekovni račun 601-T-157.

Polovična vozna za udeležence esperantskega kongresa v Zagrebu. Glavna direkcija železnice je odobrila 50% popust v II. in III. razredu brzih in potniških vlakov za udeležence 36. mednarodnega esperantskega kongresa. Popust velja od 22. julija do 4. avgusta. — Na odhodni postaji kupite obrazec K-13 ter celo vozovnico, ki velja za brezplačni povratek, če je potrjena od kongresne pisarne. Nadaljnje informacije dobite brezplačno vsak dan popoldne pri Esperantskem gručstvu, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7-I.

DANES IN JUTRI KINO

KINO UNION: Zaprtlo.
KINO KOMUNA: Amer. film: »Carrie«. Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20.30.
KINO SLOGA: Italij. film: »Ljubezen in strup«. Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri.
KINO SOČA: Amer. film: »Afera na Trinidadu«. Tednik. Predstavi ob 19. in 20.30 uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 15 dalje.
KINO TIVOLI: Amer. film: »Paula«. Tednik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.
KINO BEZIGRAD: Predstava odpade.

KINO ŠIŠKA: Amer. film: »Podvodna četa«. Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

KINO TRIGLAV: Zaprtlo.
KINO DOM MILICE: Ameriški film »Podvodna četa«.
CELJE, UNION: Amer. barvni film: »Konec sveta«.
BLED: Angleški barvni film: »Hoffmanove pripovedke«.
KAMNIK: Amer. film: »Intermezzo«.
JESENICE, KINO RADIO in letni **SVOBODA:** Franc. film: »Pariz polet«. — **KINO PIAVZ:** Angleški barvni film: »Ljubezen je lepa«.

RADIO

DNEVNI SPORED ZA PONEDELJEK, DNE 20. JULIJA 1953

Poročila: 5.30, 6.30, 12.30, 15.00, 19.30 in 22.00.
 5.00—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored), vmes 5.10—5.20 Jutranja telovadba — 6.00 do 6.10 Jutranja telovadba — 7.00—7.05 Radijski koledar — 12.00 Opoldanski koncert — 12.45 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Malo od večeraj in malo od danes — 13.30 Sahovski pregled — 13.40 Pester spored slovenske narodne in umetne glasbe — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Koncert pianista Marjana Lipovška — 15.10—15.30 Zabavna glasba, vmes objave — 18.00 Orkestralne rapsodije — 18.30 Okno v svet — Bolji okrog zadnjih indijskih kolonij — 18.40 Zbori »Svobode« pojo (sodeluje zbor »Svobode II« iz Hrastnika) — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 V svetu opernih melodij — 21.00 Svet v satiri in humorju — Orvin Henry: Mamon in Amor — 21.20 Zabavne melodije — 22.15 Nočni komorni koncert — 22.55 do 23.00 Lahko noči! — 23.00—24.00 Odjava Radia Jugoslavija za tujino na valu 327 m (Prenos iz Zagreba).

DROBNI OGLASI

SPOSOBNEGA KOMERCIALISTA s prakso v usnjarski stroki sprejemamo. Samci imajo prednost. Ponudbe poslati na Tovarno usnja Šoštanj. 495

Vremensko poročilo

Ob prodoru hladnega zraka iz zahoda je nastala v Genovskem zalivu plitva depresija, ki pa se naglo pojil in pomika proti jugovzhodu, za njo se gradi področje visokega zračnega pritiska in se nam obeta za nekaj dni lepo vreme.

Danes popoldne je bilo v Sloveniji pretežno oblačno vreme z manjšimi krajevnimi padavinami. Večeraj je bila najvišja temperatura v Ljubljani, Celju in Novem mestu, in sicer 32° C. Temperatura morja v Kopru je bila danes popoldne 22° C, v Ljubljani je znašal zračni pritisk 736,8 mm, temperatura zraka 17,8° C, relativna vlaga 91%, oblačnost 8 osmin in vidljivost 10 km.

Napoved za 20. julij 1953
 Lepo vreme z delno oblačnostjo in rahlo jutranjo meglo po kotlinah. Temperatura se bo lahko dvignila.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Ponedeljek, dne 20. julija: lekarna »Tabor«, Trg Armade 3.

KINO
PARTIZAN: Amer. film: »Sužnja preteklosti«.
UDARNIK: Angl. film: »Hitrejši od zvoka«.
STUDENCI: Zaprtlo.
POBREŽJE: Zaprtlo.

RADIO MARIBOR

12.00—15.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 17.00—17.30 Igra orkestra Radia Maribor pod vodstvom Filipa Bernarda — 17.30—17.40 Poslušajte domača poročila — 17.40—18 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi — 18.00 do 23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

NATEČAJ ZA SPREJEM

učencev o I. razred Geološke srednje tehnične šole v Beogradu za šolsko leto 1953/54.

Pogoji za sprejem so naslednji:
 I. da je kandidat popolnoma zdrav in sposoben za delo v geološki stroki;
 II. da na dan prijave za natečaj ni starejši od 17. niti mlajši od 15 let;
 III. da je napravil nižji tečajni izpit in z uspehom dovršil 4. razred gimnazije.

Kandidati predložijo ob prijavi za natečaj naslednje dokumente:
 1. lastnoručno napisano in pravilno kolkovano prošnjo;
 2. zdravniško izpričevalo podrobnega zdravniškega pregleda, iz katerega je videti zdravstveno stanje kandidata;
 3. izpričevalo o dovršenem 4. razredu gimnazije in napravljenem nižjem tečajnem izpitu;
 4. izpisek iz rojstne knjige;
 5. dokazilo o imovinskem stanju in višini davka.

Prošnje za natečaj dostaviti najpozneje do 25. avgusta 1953. V prošnji bo učenec označil svoj točen naslov.

Kandidati, ki bodo sprejeti, bodo pravočasno obveščeni in bomo do prihla v GSTF 15. septembra 1953. leta. Sprejeti kandidati ne morejo računati na bivanje v internatu, ker je prostor omejen. Pravico na natečaj imajo kandidati z vsega ozemlja FLRJ.

Geološka srednja tehnična šola Beograd
 Bumska ulica št. 8

»JAVOR« TOVARNA VEZANIH PLOŠČ IN FURNIRJEV PIVKA

SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

Izdeluje in nudi: vse vrste vezanih in panel plošč; plemenite vrhnje in slepe furnirje z veliko izbiro specialitet kot orehova korenina, razni mazerji, javor ptičar, rebraš itd.; rezan les listavcev in iglavcev; lesene kocke za tlakovanje ladijski pod; lahko embalažo, izdelano iz furnirja in vezanih plošč.

Kupuje: vse vrste hlodovine za žago, luščenje in furnir.

Tovarne: Pivka, Ilirska Bistrica, Prestranek. — Skladišča: Pivka, Ilirska Bistrica, Prestranek, Beograd (Ulica admiral Geprata 8).

OBISČITE NAS V POSTOJNSKEM TEDNU!

Radiomehanika

z večletno prakso, po možnosti z mojstrskim izpitom, sprejememo. — Plača po dogovoru.

»ULTRA«, RADIOTEHNIČNA DELAVNICA, ŠOŠTANJ

Ne pozabite

pravočasno nabaviti prvovrstni 10% alkoholni kis za vlaganje kakor tudi 5.5% vinski kis. — Kis dobite v vseh večjih količinah naravnost v tovarni, ki hitro in solidno izvršuje vsa naročila. — Ne pozabite!

TOVARNA KISA »OCAT«

ZAGREB, Martičeva ul. 21, telefon št. 35-358

1511

DIESEL MOTOR,

30 do 40 KS, z ustreznim elektrogeneratorjem ali pa brez njega, kupimo.

Tvornica obuče
 Derventa, BIH 1280

NOVOSADSKO ELEKTRIČNO PODJETJE

Direkcija Novi Sad

išče za takojšno in stalno zaposlitev šefa gospodarsko-računskega oddelka z dovršeno ekonomsko fakulteto in najmanj štirimi leti prakse, oziroma z dovršeno srednjo ekonomsko šolo in osmimi leti prakse v knjigovodskih poslih termoelektrarn in podobno.

Opis dosedanjega dela s potrebnimi dokumenti v prepisu poslati sekretariatu direkcije. Reflektanti se lahko javijo tudi osebno. Plača kakor tudi drugi delovni pogoji po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati do 25. julija 1953.

NOVOSADSKI SEJEM

4.-12. oktobra 1953

POLJEDLSKO-INDUSTRIJSKI SEJEM

Zastopane so vse panoge poljedelstva in naslednje industrije: industrija poljedelskih strojev, kemična industrija za napredek poljedelstva, mlinska industrija, vrvarsko konopljena in prehranska industrija.

Razstavljalci iz vsega ozemlja FLRJ!
Kmetijski pridelovalci! Udeležba na sejmu vam bo omogočila najboljši odjem kmetijskih pridelkov, kakor tudi prirejo goveda in drobnice.
Industrijski proizvajalci! Novosadski sejem je po svojem značaju in velikosti najboljši tržišče za vaše proizvode, namenjene mehanizaciji in napredku poljedelstva. Na sejmu bodo v velikem številu zbrani poljedelci, ki jih zanimajo vaši proizvodi.
Izvozniki poljedelskih in prehranskih proizvodov! Vaša udeležba na sejmu vam nudi idealno priložnost za širše stike z našimi proizvajalci in inozemskimi kupci.
 Prijavni rok je do 20. avgusta 1953.
 Popust na železnici.

Ustna in pismena obvestila daje Uprava Novosadskega sejma, Novi Sad, Hajduk Veljka 11, tel. 21-98

NUDIMO:

Ultramarin (uvoženi) 796.—	Specialni OP vosek 5200.—
Pariško modro 1442.—	Srebrno bronzo 1400.—
Milori modro 1442.—	Bronzo (zlati brokat) 2000.—
Selak ABTN 1670.—	Zlato dukatno bronzo 2500.—
Citron selak 1570.—	Anilin barvo za špirit (beiz), (Moro Alcole) 3500.—
Selak TN 1400.—	Nigrosin baze 2500.—
Vodikov superoksid 800.—	Orehovo močilo (beiz) 450.—
Kalijev soliter 200.—	
Natrijev soliter 80.—	
Beli montan vosek (za kozmetično uporabo) 1500.—	

Cene za netto 1 kg franco nakladalna postaja. — Kupci na debelo imajo znižane cene.

Nadalje nudimo veliko izbiro barv, lakov, kemikalij in soboslikarskih pripomočkov.

»BOJE I LAKOVI«

TRGOVAČKO PREDUZEČE NA VELIKO I MALO

ZAGREB, Gajeva ulica št. 7 — Telefon 25-598 1540

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA »DOM« MARIBOR

— s prodajalnami:

VELEBLAGOVNICA, Gosposka ulica 18 — »BREDA«, Grajski trg — »MLADI ROD«, Gosposka ulica 3 — »KOROTAN«, Glavni trg

čestita k Dnevu vstaje ter se priporoča cenjenim potrošnikom z veliko izbiro vsakovrstnega blaga!

PHILIPPS OPPENHEIM 43

VELIKA PREVARA

ILUSTRACIJE: JEŠA MILANOVIĆ

»Če bi se z vami strinjal,« je rekel veleposlanik mirno, »bi imel svoj položaj tu za nečasten. Moj mandat je, da delam za mir, napotke pa sem dobil iz cesarjevih ust.«

Stefanija se je z izrazom žene, ki jo je pogovor nekoliko utrudil, ločila od neke skupine in se jima približala. Njene čudovite oči so bile videti utrujene, gledale so brezbrizno in ko je spregovorila, je bilo v njenem glasu celo manj njene običajne samozavesti.

»Ali vaju v resnem pogovoru motim?« je vprašala. »Zapodita me, če je tako.«

»Njegova ekscelencija in jaz,« je pripomnil Dominey, »sva zašla v pomenku v zagato, prišla sva do prijateljskega, toda bistvenega nasprotovanja.«

»Če je tako, vas pa za nekaj časa odvedem,« je rekla Stefanija in prišla Domineyja pod roko. »Gospa Dominey je vse ljudi pritegnila v svoj krog in ostala sem sama.«

Ternilhof se je priklonil.

»Zanimam, da bi prišla v zagato,« je dejal, »toda prepuščam vam našega gostitelja. Poiščem si nasprotnika za biljard.«

Odsel je, Stefanija pa je sedla na njegovo izpraznjeno mesto.

»Tako torej,« je rekla in se toliko odmaknila, da bi lahko Dominey prisedel. »Z mojim sorodnikom si se nekoliko sporekel.«

»To je bil prijateljski nesporazum,« ji je zagotavljal gostitelj,

»O tem sem prepričana! Kaže, da te je Morice res zelo vzljubil. Ne spominjam se, da sta bila kdajkoli prej skupaj, razen dan, dva na Saškem.«

»Res je. Prvikrat sva zaupneje govorila v Londonu. Zelo ga spoštujem, ne morem pa se iznebiti občutka, da je prijetna prisrčnost, ki mi jo izkazuje, večidel sad najinih prijateljev v Berlinu. Kar se mene tiče, nisem še nikoli poznal nobenega človeka katerekoli narodnosti, čigar značaj bi bolj občudoval.«

»Morice je med mojimi znanci eden tistih redkih ljudi, ki sleherni svojo misel in dejanje prepoje s plemenitostjo. Samo nekaj je,« je pripomnila, »kar lahko zlomi njegovo srce.«

»In sicer?«

»Vprašanje, o katerem se vidva ne strinjata — vojna med Nemčijo in to deželo.«

»Ternilhof vidi vse preveč rožnato,« je rekel Dominey. »Včasih se čudim, da po prav njega poslani sem; zakaj niso poslali nekoga, ki ima za politične spletke več smisla.«

Stefanija je skomizgnila z rameni.

»Ti se strinjaš s tistim velikim Francozom,« je pripomnila, »ki je rekel, da noben veleposlanik ne more ostati gentleman... vsaj ne v politiki.«

»Ker nikoli nisem bil diplomat, tega ne morem vedeti,« je odgovoril Dominey.

»Dejala bi, da si za diplomata dovolj sposoben,« je pripomnila posmehljivo.

»Na primer?«

»Popolnoma neusmiljen si, brez srca in sočutja, kadar gre za tvojo službo.«

»Tega ne priznam,« je ugovarjal.

»Jutri se vrnem v London,« je nadaljevala, »kot zelo bedna in nesrečna žena. S seboj vzamem pismo, ki naj bi mi prineslo srečo. Izgubila sem ljubezen, za katero sem žrtvovala svoje življenje. Ne bič cesarjevega ukaza, ne vse tisto, kar lahko nudim, mi ne more dati pet minut sreče.«

»Vse, kar sem zahteval,« je rekel Dominey resno, »je odgoditev.«

»A kaj misliš,« je vprašala z nenadnim srdom v glasu, »kakšno odgoditev bi zahteval Leopold von Ragastein pred šestimi leti? Odgoditev! Takrat je našel besede, ki bi raztopile ledeno gorjo. Imel ni nobene dežele, razen raja, v katerem se izprehajajo zaljubljeni; nobenega vladarja, razen svoje kraljice, le-ta pa sem bila jaz. Zdal pa...«

Domineyja je prevzel čuden občutek žalosti. Na njegovem obrazu je videla neobičajen izraz popuščanja, in oči so ji začarele.

»Samo za trenutek,« je nadaljevala, »si bil videti kot Leopold. Drugače mu nisi podoben. Mislim, da si ga pustil nekje v Afriki in prišel domov njemu podoben.«

»Kar še malo verjemite to,« jo je prosil Dominey.

»Kaj pa, če je to res?« ga je vprašala iznenada. »Včasih te sploh ne morem spoznati. So besede, ki jih je Leopold uporabljal, ki pa jih iz tvojih ust nikoli ne slišim. Vem, da je Zahodna Afrika dežela čarovnikov Morda si slepar, mož, ki ga ljubim, pa je še zmeraj tam, v težavnem položaju, morda bolan... Vi igrate vlogo Everarda kot pravi kralj igralcev. Morda ste prej, preden ste prispeli sem, igrali vlogo Leopolda. Vi niste moj Leopold. Ljubezen ne more umreti tako, kakor hočete vi, da bi verjela.«